

Tre værn – ét militærpoliti

ORGANISATION: De tre militærpolitikorps i Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet bliver fra 1. januar 2015 slået sammen. Den største udfordring har været den geografiske samling i Aalborg. ■

● Side 9

Helikopter havareret

MATERIEL: Det er heldigvis ikke hverdagskost at bjerge en havareret dansk helikopter i et missionsområde. Men midt i oktober væltede en af de danske EH101 helikoptere under landing i Afghanistan. Og så gik et større apparat i gang. ■

● Side 17

Buksevand til aktivister

ØVELSE: Teori er ikke det samme som praksis. Derfor deltog de ældste kadetter fra Søværnets Officersskole i øvelse Maverick, der skulle lære dem at håndtere tænkelige såvel som utænkelige situationer til havs og i havn. ■

● Side 22

Nyt basiskrav

TRÆNING: Som ansat i Forsvaret skal du løbende opretholde en god fysisk grundform. Nu skal du være opmærksom på, at der er kommet nyt basiskrav. Se hvad du skal kunne og test dig selv. ■

● Side 24-25 og 28

FORSVARSAVISEN

09

ÅRGANG 3 · NOVEMBER · 2014

Læs tema:

NIGHT HAWK side 4-7

NIGHT HAWK

Med over 1400 deltagere fra syv nationer, cirka 40 fly og 50 indsættelser mod mål i hele landet blev Night Hawk 2014 den hidtil største øvelse for specialoperationsstyrker på dansk grund.

KORT NYT OM FORSVARET

Spørg forsvarschefen

INTERVIEW: Forsvarschef general Peter Bartram har været på posten i 2 ½ år. I et af de kommende numre af Forsvarsavisen spørger vi Forsvarschefen om den tid, der er gået, og hvad der skal ske fremadrettet.

Har du noget, du ønsker at spørge Forsvarschefen om, så skriv til os på vickie@mil.dk – så stiller vi spørgsmålet videre. Anonymt hvis du ønsker det! Vi kan ikke garantere, at der er plads til alle spørgsmål, men vi kan love at prøve. ■

Scan koden og se hvordan Forsvarsgalleriet virker

Find billedet i forsvarsgalleriet

FOTO: Hvis du som medarbejder i Forsvaret sidder og mangler et godt billede til en artikel, en briefing eller en Facebook-update kan du finde det i Forsvarsgalleriet. Du kan også uploade de billeder, du har taget i tjenesten til galleriet, så andre medarbejdere i Forsvaret kan få adgang til dem. For at få adgang kontakter du billedredaktøren på forsvarsgalleriet@mil.dk. Den offentlige tilgængelige del af Forsvarsgalleriet findes på www.Forsvarsgalleriet.dk. ■

LÆS FLERE NYHEDER, GÅ I DYBDEN MED FOKUSOMRÅDER ELLER SE VIDEOER PÅ FORSVARET.DK

Vi kan godt lide forandringer, når der er et formål og en effekt ved det.

Jesper Lindholm
Kompagnichef

Læs mere side 8

INDHOLD

Kort nyt

SIDE 2-3

Tema Night Hawk

SIDE 4-7

Indland

SIDE 8-10

Udland

SIDE 11-13

Forskning/analyse

SIDE 14-15

Materiel

SIDE 16-17

Arbejdspladsen

SIDE 18-21

Uddannelse/karriere

SIDE 22-23

Sport og sundhed

SIDE 24-25

Kultur og identitet

SIDE 26-27

Navne

SIDE 28-29

Set udefra

SIDE 30-31

Bagsiden

SIDE 32

I SIDSTE ØJEBLIK / NYHEDER FRA IND- OG UDLAND

Multiterræn til de operative

RETTELSE / MUNDERING: I forrige nummer af Forsvarsavisen var vi ikke præcise nok i artiklen om udlevering af nye uniformer. Iklædning af den nye uniform M/11 i multiterrænsløring (MTS) og udlevering af ny hjelm og beskyttelsesvest er ikke forløbet som planlagt. Udleveringen af ny uniform og beskyttelsesudrustning er blevet forsinket, men operativt personel ved Hæren og Flyvevåbnet får ny uniform i år og Søværnet næste år. Beskyttelsesudrustning vil være udleveret med udgangen af 1. kvartal til det personel, der skal have. Et større behov for uniformer fra soldater fra alle værn samt problemer med leverandørerne har forsinket udleveringen. ■

Ny hærchefsergent

KARUP: Hæren får for første gang en hærchefsergent, som skal støtte chefen for Hærstaben og være med til at udvikle befalingsmandskorpset. Den nye hærchefsergent tiltræder den nyoprettede stilling den 1. december. - Som hærchefsergent har jeg en unik mulighed for at få chefen for Hærstabens budskaber ud til folkene på jorden, men det gælder også den anden vej. Men det kan jeg kun gøre med kollegernes hjælp og opbakning, siger chefsergent Henning Bæk. ■

Hip hip hurra til Kastellet

JUBILÆUM: Tirsdag den 28. oktober fyldte det gamle fæstningsanlæg Kastellet 350 år. Jubilæet er blevet fejret over hele året med forskellige aktiviteter, koncerter og små og store overraskelser. Jubilæumsåret byder også på bogudgivelse, lancering af App'en "Find vej i Kastellet", der er et udfordrings- og motionstiltag på cirka 5 km. Kastellet er i dag en attraktion i international klasse og en arbejdsplads i Forsvaret. Det blev anlagt i 1662-1664 som afslutning på Københavns bybefæstning. ■

FOTO: NATASHA HJGE ANDERSEN

Mindesten blev indviet

OKSBØL: Forsvaret har hentet den mindesten, der har stået i Camp Bastion i Afghanistan, hjem til Danmark. Mindestenen over de dræbte danske soldater blev indviet i Oksbøllejren den 22. oktober. ■

Selvfølgelig er det et mindesmærke for de pårørende, men det er lige så meget et mindesmærke for veteraner og soldater, der har været udsendt.

Bjarne Højgaard Jensen
oberstløjtnant

Scan koden og se video fra indvielsen

MARATON

FOTO: STEEN LAURIDSEN

Veteraner i Washington

Danske veteraner i røde løbetrøjer var med i feltet, da omkring 30.000 løbere deltog i US Marine Corps Marathon i Washington D.C. den 26. oktober. Team Veteran stillede med et hold på syv veteraner med PTSD, der hver blev fulgt af en rask medløber. Alle veteranerne gennemførte løbet, der med sit stærke militære præg er et drømmeløb for mange veteraner. Læs en reportage fra løbet i det næste nummer af Forsvarsavisen.

Scan koden og se video fra maratonløbet

MISSION UPDATE IRAK

De danske fly har haft et stort aktivitetsniveau. Opgaverne er meget afvekslende. Blandt andet flyver de overvågningsmissioner, men de er altid bevæbnede og klar til at træde til i situationer, hvor styrker på jorden har brug for mere konkret støtte. Foto: RDAF F-16 IRAK

De danske F-16 fly, der er udsendt som bidrag til Operation Inherent Resolve, har i perioden 26. oktober til 6. november fløjet 14 missioner. Missionerne er foregået i både det centrale og det nordlige Irak.

AF VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

F-16

Missionerne, som de danske fly har deltaget i, har været offensive. Det har i den forgangne periode udelukkende drejet sig om Close Air Support-missioner (CAS), hvor flyene er indsat som luftstøtte til styrker på landjorden. Luftstøtten kan bestå af flere forskellige opgaver afhængig af, hvad der er behov for.

I den seneste periode har de danske fly derfor - som en del af CAS-missionerne - udført en del opgaver inden for det, der kaldes NTISR (Non Traditional Intelligence and Surveillance Reconnaissance).

Her overvåger flyene for eksempel bygninger, personer eller køretøjer med det formål at bidrage til koalitionen samlede efterretningsbillede. Ligeledes overvåges også kamphandlinger, hvor flyene så samtidig er klar til at støtte med bomber, hvis det er nødvendigt.

Siden første mission den 16. oktober 2014 har det danske bidrag i alt fløjet 41 missioner og anvendt 39 bomber. ■

Læs løbende Mission Updates på forsvaret.dk og læs mere om koalitionen hos US Central Command: www.centcom.mil

HELIKOPTER HOLD 1 ER HJEMME IGEN

I slutningen af oktober kom det første helikopterhold fra Afghanistan hjem. Havariet af den ene EH101 helikopter har præget holdet.

AF ALEXANDER / EH101

AFGHANISTAN

Sidst i oktober overdrog oberstløjtnant Lars-Henrik Thorngreen kommandofanen for RDAF EH101 ATU ISAF 2014, altså hold 1, der har været i Afghanistan for at flyve taktisk troppetransport, til sin efterfølger oberstløjtnant Kim Holst på Hold 2. Hold 1 har i løbet af fire måneder stort set skullet bygge et område og et sæt procedurer op fra bunden, samtidig med at der blev fløjet skarpe operationer og opretholdt et MEDEVAC (medical evacuation) beredskab.

Overdragelsen fandt sted midt under Hold 2s første,

men næppe sidste, sandstorm - måske vejrets skæve kommentar til Hold 1s ophold i Afghanistan. I en kort tale takkede den afgående chef sine folk for deres store indsats, men han beklagede også, at han ikke kunne aflevere enheden i så god stand, som han gerne ville, efter at den ene af de tre udsendte helikoptere havarede tidligere på måneden. Lykkeligvis var der ikke nogen hårdt tilskadekomne ved uheldet, men det er et klart bevis på, at missionen hverken er "business as usual" eller ufarlig. ■

Læs mere om havariet på side 17.

KOMMENTAR

Vær ekstra opmærksom

På baggrund af en række alvorlige overfald - senest i Canada - på uniformerede polititjenestemænd og soldater fra NATO-lande, bør du som ansat i Forsvaret have øget opmærksomhed på dine omgivelser, hvis du bærer din uniform i det offentlige rum.

Den internationale indsats mod terrororganisationen Islamisk Stat har betydet, at der fra militante islamistiske terrororganisationer er yderligere fokus på koalitionen lande, herunder på de væbnede styrker og deres ansatte. Med Danmarks aktuelle deltagelse i operationerne i Irak mod Islamist Stat kan det ikke udelukkes, at danske soldater herhjemme eller i udlandet kunne være mål for den samme type aktioner som i Canada.

Trusselsniveauet vurderes løbende af Forsvarets Efterretningstjeneste og Politiet. Værnsfælles Forsvarskommando vurderer i samarbejde med Forsvarets Efterretningstjeneste, hvorvidt der er grund til at iværksætte særlige forholdsregler. Forsvarets medarbejdere og deres familiers sikkerhed ligger Forsvaret meget på sinde, og derfor gør Forsvaret, hvad der er muligt for at undgå, at såvel medarbejdere som pårørende kan blive truet eller overfaldet.

Værnsfælles Forsvarskommando anbefaler derfor, at de ansatte er meget opmærksomme på, hvor de vælger at bære uniform, når de i tjenesten eller i fritiden færdes i det offentlige rum.

Der udstedes således ikke et generelt forbud mod at bære uniform - man skal stadig og med god grund være stolt af at vise sig i uniform - men der kan være situationer og steder, hvor det ikke altid er hensigtsmæssigt eller kan bringe den enkelte i problemer.

Forsvarets ansatte skal endvidere udvise skærpet opmærksomhed over for mistænkelige forhold ved Forsvarets etableringer samt på steder, hvor ansatte i Forsvaret optræder i uniform.

Ganske vist har man ret til at bære uniform, men man har ikke nødvendigvis altid pligt til det. Indimellem vejer argumenter for ikke tage uniformen på tungere end det modsatte. Omtanke, påpasselighed og skærpet opmærksomhed er således nøgleordene.

Der er ikke ændringer i trusselsniveauet, men som altid opfordres alle Forsvarets ansatte til generelt at indberette alle mistænkelige iagttagelser og derigennem medvirke til at sikre et opdateret trusselsbillede. ■

Peter Harling Boysen

oberst
chef for planlægnings- og stabiliseringsafdelingen

Foto: Trine Axelholm

KOLOFON

FORSVARSAVISEN
UDGIVES AF
VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
GENERALLØJTNANT PER LUDVIGSEN
VICEFORSVARSCHEF

REDAKTØR
VICKIE LIND

 FORSVARET

KOMMUNIKATIONSAFDELINGEN
VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO
DANNESKIOLD-SAMSØES ALLÉ 1
1434 KØBENHAVN K

TELEFON +45 4567 3444
WWW.FORSVARET.DK

OPLAG: 29.700
TRYKKERI: ROSENDAHLS - SCHULTZ
TRYK ISSN 2245-957X
ONLINE ISSN 2245-9588

FORSIDEFOTO: FLYVEVÅBNETS FOTOTJENESTE
REDAKTION AFLUTTET 12. OKTOBER 2014
COPYRIGHT FORSVARET 2014

TEMA OVERSIGT

NIGHT HAWK

Med over 1400 deltagere fra syv nationer, cirka 40 fly og 50 indsættelser mod mål i hele landet blev Night Hawk 2014 den hidtil største øvelse for specialoperationsstyrker på dansk grund. Øvelsen fandt sted fra 22. september til den 3. oktober.

For de særligt egnede

SIDE 4-5

Host Nation Support

SIDE 6

Hercules på Rømø Strand

SIDE 7

Ny specialkommando

SIDE 7

Det kan ikke lade sig gøre at træne realistisk uden at lave støj. Det er prisen for at have veluddannede specialstyrker, der kan være med til at værne om vores sikkerhed.

generalmajor Michael A. Lollesgaard,
chef for Danske Division, efter henvendelser fra borgere,
der var utilfredse med støjniveauet fra Night Hawk

AF JOINT PUBLIC AFFAIRS CENTER / NIGHT HAWK 2014

MULTINATIONAL Øvelse Night Hawk har med en enkelt undtagelse i 2013 været gennemført hvert år siden 1995. Mens man de tidligere år har fokuseret på træning af soldaterne i den spidse ende, har fokus i år været rettet mod stabene i seks såkaldte Special Operation Task Groups, SOTG. Udgangspunktet var Flyvestation Aalborg og Flådestation Korsør, hvor henholdsvis Jægerkorpset og Frømandskorpset var underbragt. I år var det Danske Division, der som Hærens Taktiske Stab gennemførte øvelsen i tæt samarbejde med de danske specialoperationsstyrker og Flyvevåbnets specialoperationselement under Expeditionary Air Staff.

Udbytte på alle niveauer

- Når man øger fokus på arbejdet i stabene, kunne man frygte, at aktiviteterne for specialstyrkesoldaterne i den spidse ende ville blive nedprioriteret. Men det skete ikke, og det er min klare fornemmelse, at mine soldater på alle niveauer har haft rigeligt at se til og har fået stor udbytte af øvelsen uanset hvilket niveau, man har arbejdet på. Det gælder også soldaterne i patruljerne, siger oberstløjtnant Claus A. Wammen, der er chef for Jægerkorpset.

Under øvelsen var han chef for en Task Group, der indsatte soldater fra Jægerkorpset og to andre nationer.

- Night Hawk er en unik øvelse, fordi man træner sammen med specialoperationsstyrker fra andre lande og styrke netværket, som altid er utroligt vigtigt for vores enheder. Gennem årene har Night Hawk vokset sig større, og det giver rigtig god mening at flytte fokus et trin op, så man øver hele arbejdsgangen, flowet af efterretninger og procedurerne fra de øverste internationale stabe via SOTG'erne og videre ud til soldaterne på jorden. Den røde tråd er tydeligere nu, siger Claus A. Wammen.

Maritime specialoperationsstyrker i Korsør

Mens de landbaserede specialoperationsenheder var baseret i telt- og containerbyen "SOF City" på Flyvestation Aalborg, havde de maritime enheder slået lejr på Flådestation Korsør. Blandt dem deltagerne fra Søværnets Frømandskorps.

- Øvelsen gav værdifuld træning af min multinationale stab i Special Operation Maritime Task Group, som under gode og realistiske forhold har haft mulighed for at øve samarbejdet opad mod Special Operation Component Command og nedad til enhederne, samt ikke mindst det interne arbejde mellem stabens sektioner. Samarbejdet med enhederne fra Tyskland og Belgien, som har været underlagt min kommando, er forløbet gnidningsløst og understreger værdien af fælles NA-

TO-doktriner, siger chefen for Søværnets Frømandskorps, kommandørkaptajn Stefan Neubauer Andersen.

Realistisk spil

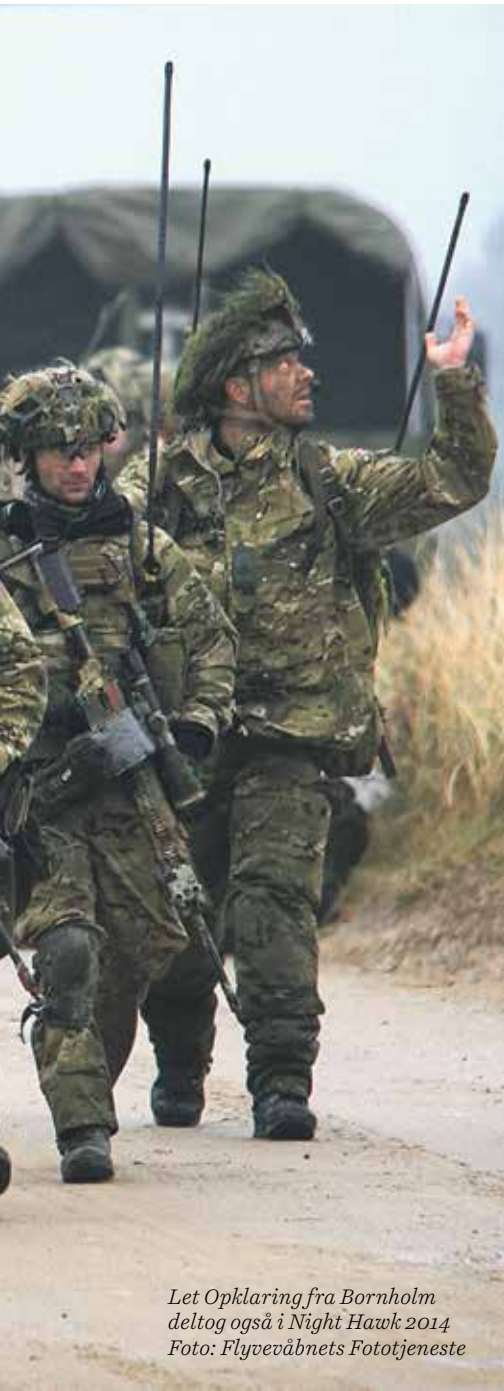
Begge chefer for de to danske specialoperationsstyrker roser det store set-up af indsættelser, hvor mange er gennemført i tæt bebygget område i civilt terræn. Blandt andet har Hjemmeværnet bidraget med 730 frivillige hjemmevernssoldater til afspærring og en spraglet momentstyrke af "bad-guys", som har spillet alt fra småkriminelle, smuglere, våben- og bombeproducenter til top-politikker og super-terrorister. Til brug under øvelsen er der blandt andet også produceret særlige bundter med penge, sedler, guldbarrer, diamanter, falsk narkotika samt pas og ID-kort til figuranterne.

- Vi havde haft særlig god træning som følge af efterretningsspillet. Det faktum, at øvelsen generelt var "intel driven", har haft stor betydning for opfattelsen af realisme og gav dermed særdeles værdifuld træning for stabens evne til at opsøge, analysere og handle som følge af indhentede efterretninger, siger Stefan Neubauer Andersen.

Ildkamp i bymidten

Omkring 80 procent af de operationer, som specialoperationsenhederne har været indsat i, blev gennemført i civilt terræn. Blandt andet blev

Let Opklaring fra Bornholm deltog også i Night Hawk 2014
Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste

FOR DE SÆRLIGT EGNED

Med over 1.400 deltagere fra syv nationer, cirka 40 fly og 50 indsættelser mod mål i hele landet blev Night Hawk 2014 den hidtil største øvelse for specialoperationsstyrker på dansk grund.

- Der, hvor vi virkelig har profiteret af øvelsen, er muligheden for at udnytte det store udbud af specialtilbud i form af natflyvning med helikopter, landing på strande og det at gennemføre operationer i civilt område med mange civile, fortæller oberst Axel Grunewald.

Han er stedfortrædende chef for de tyske specialoperationsstyrker og stod i spidsen for det tyske kontingent under Night Hawk 14.

- En anden vigtig ting for os har været at indgå i samarbejdet med de øvrige taskgroups og at arbejde med Special Operations Component Command, som har gennemført planlægningen af operationerne. Det har ind imellem været en stor udfordring, men resultatet har været meget udbytterigt, siger oberst Axel Grunewald.

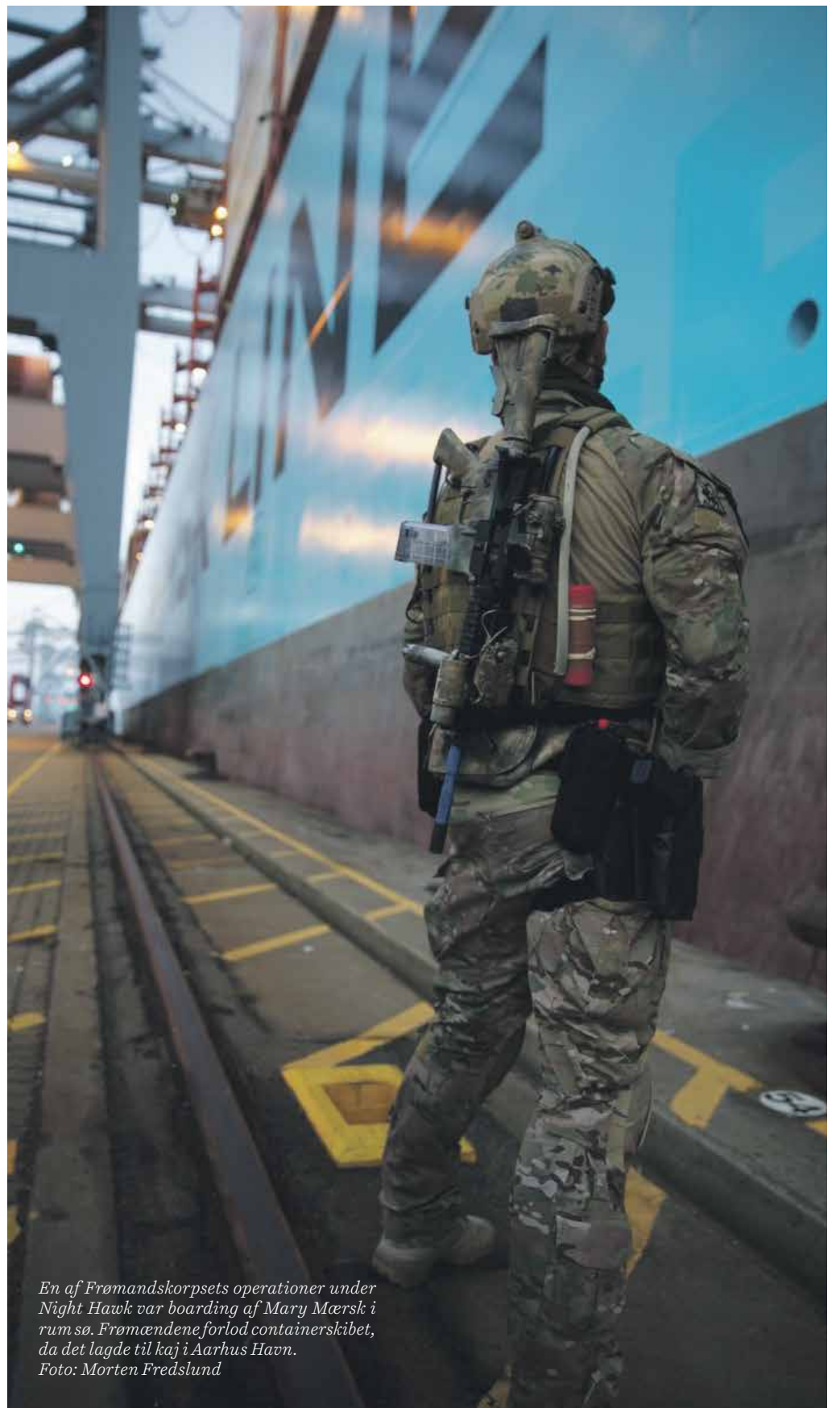
Halvandet års forberedelse

I tæt samarbejde med Jægerkorpset, Frømandskorpset, den daværende Flyvertaktisk Kommando og Expeditionary Air Staff har Danske Division været beskæftiget med planlægningen af Night Hawk 2014 i halvandet års tid.

- Vi har nået vores træningsmål for øvelsen, og over en bred kam er der stor tilfredshed. Både fra udenlandske og danske enheder. Og både med den del af øvelsen, der har omhandlet specialoperationerne ude i 'den spidse ende', men også med det nye i dette års øvelse, nemlig analyse og planlægningsfasen i stabene, siger generalmajor Michael A. Løllesgaard, chef for Danske Division. ■

NIGHT HAWK

- En multinational øvelse for specialstyrker med deltagelse af alle værn.
- Øvelsen har været afholdt på dansk område hvert år siden år 2000.
- Flere end 1400 soldater fra syv forskellige nationer deltog i øvelsen.
- Danmark deltog med to Special Operations Task Groups fra henholdsvis Jægerkorpset og Frømandskorpset.
- Hjemmeværnet deltog med flere enheder, herunder Hjemmeværnets Særlig Støtte og Rekognosceringskompagni.

En af Frømandskorpsets operationer under Night Hawk var boarding af Mary Mærsk i rum sø. Frømandene forlod containerskibet, da det lagde til kaj i Aarhus Havn.
Foto: Morten Fredslund

der landsat styrker fra fly og helikoptere, befriet gidsler og hentet personer eller bevismateriale i Næstved Storcenter, på en midtjysk motorvej, i et industrikvarter i Aarhus, på havnekajen i Skagen by og i et kraftvarmeværk i Randers. Muligheden for at gennemføre militærøvelser med lavt flyvene helikoptere og heftige ildkampe med løs ammunition er meget begrænset i Europa, men værdsat blandt specialoperationsstyrkerne, hvis evne til at reagere spontant og kreativt er en særlig kompetence.

- Muligheden for at operere i civilt terræn er helt sikkert med til at gøre Night Hawk attraktiv - både for os selv og for vores samarbejdspartnere. Det er også en give-and-take, hvor vi opererer inden for rammen af det sikkerhedsmæssige forsvarlige, men samtidig går så tæt på virkeligheden, som overhovedet muligt. Og det fordrer en høj grad af tillid. Hvis mine folk eksempelvis skal guide en helikopter ned mellem bygninger midt inde i en by, kræver det, at der er opbygget en meget høj grad af tillid mellem deltagerlandenes piloter og soldaterne på jorden. Og det er også noget af det, som vi bruger Night Hawk til, siger Claus A. Wammen fra Jægerkorpset.

En rollemodel

Night Hawk er en multinational øvelse, og i år deltog der specialoperationsenheder fra syv nationer. Blandt andet Tyskland.

TOB er indbegrebet af Host Nation Support. Han er daglig ansvarlig for Host Nation Support på Flyvestation Aalborg. (Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste)

Flyvestation Aalborg dannede rammen om SOF City under øvelse Night Hawk. Også Flådestation Korsør lagde faciliteter til øvelsen. (Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste)

HOST NATION SUPPORT

Flyvestation Aalborg tog sig af de mange deltagere under Night Hawk 2014. At være vært for så mange mennesker kræver en særlig organisation. Den hedder Host Nation Support.

AF NIELS BRANDT / NIGHT HAWK 2014

INDKVARTERING

Host Nation Support med forkortelsen HNS er et nøgleord, når 1400 soldater skal indkvarteres midlertidigt for at gennemføre en øvelse. Det er HNS, der sørger for, at alt fungerer. Kaptajn Torben Mortensen med kaldenavnet TOB er til daglig ansvarlig for HNS på Flyvestation Aalborg og har derfor HNS opgaverne tæt inde på livet.

- Med så mange forskellige opgaver er det vigtigt, at folkene i HNS organisationen har det rigtige mindset og er indstillet på at løse de mange opgaver ofte med meget kort varsel. Derfor skal de være serviceminded, fleksible og i stand til at holde mange bolde i luften. De skal med andre ord være blækspрутter og tryllekunstnere, forklarer TOB.

På bar mark

Det hele begyndte på en bar mark på Flyvestation Aalborg. I ugen op til øvelsens start kom de første til Flyvestationen. Det var Lejrsektionen fra Ingeniørregimentet, der skulle bygge SOF City. Med sig bragte de telte og kort tid efter de ankom, begyndte de at opsætte de store hangartelte til F 16 jagere, der skulle fungere som spisetelte. Endelig opstillede de over 100 indkvarteringstrailere, over 100 indkvarteringstelte, vogne med vaskemaskiner og tørretumblere, badevogne fra Godik og 30

kontorcontainere.

Samtidig kom det Nationale Støtteelement (NSE) fra Trænregimentet, der fungerer som Kommandant i Hovedkvarteret med tilhørende helpdesk. De skulle udarbejde inprocessing procedurer, indkvarteringsplanen i SOF City, foretage lokalindkøb af blandt andet 50.000 flasker drikkevand og gulve til de store spisetelte.

CIS fra 2. CIS bataljon fra Telegrafregimentet deltog også i samarbejdet med CIS på Flyvestation Aalborg. CIS er forkortelsen for Communication and Information System. Det er øvelsens IT afdeling. De udlagde kilometervis af kabler, der skulle danne det computernetværk, der bandt øvelsesdeltagerne sammen i et stort kommunikationsnetværk. Telegrafregimentet stillede ligeledes med Hovedkvarteret skopagniet. Deres opgave var at sørge for, at hovedkvarteret fungerer optimalt.

Daglig drift af Host Nation Support

Når selve lejren er bygget, begynder driften af lejren. Den bliver varetaget af en simpel organisation – på papiret. Danske Divisions J4 sektion er ansvarlig for gennemførelsen af HNS, men... Danske Division er kun gæster på Flyvestation Aalborg, som har sin egen organisation, der hedder MOC'en – Maintenance Operations Center, som opstiller HNS Air.

For at gøre det nemt, er HNS opdelt i to

dele. Alt, hvad der kan flyve, bliver varetaget af HNS Air, som gennemfører vartning og tankning af helikoptere og fastvingede flyvemaskiner med tilhørende sikkerhedsprocedurer. Desuden sender de tankvogne ud i terrænet til aftalte tankningspladser for helikopterne, der er indsat i øvelsen. Alt hvad der er på landjorden, bliver varetaget af HNS Land, som er organiseret med NSE, Hovedkvarteret skopagniet, Lejrsektionen og CIS.

Intet er for småt

Driftsopgaverne for HNS Land er mangfoldige. NSE'et opretter helpdesk, sørger for ro og orden med hjælp fra militærpolitiet, samt adgangskontrol til SOF City med hjælp fra Hjemmeværnet. Desuden skaffer de alt, hvad beboerne i SOF City har behov for lige fra forlængerledninger, IT stik, stole og borde til VVS ting og ikke mindst mad. CIS har travlt med at holde netværket kørende, som enhver anden IT afdeling. De to vigtigste opgaver for CIS er at få WiFi til at virke i lejren og at holde printerne kørende. Desuden hjælper de brugerne med at få øvelses-systemerne til at fungere, og de har travlt. Hen imod slutningen af øvelsen er der behandlet omkring 750 enkeltsager. Ved slutningen af øvelsen begynder Lejrsektionen at nedbryde SOF City i takt med, at beboerne tager hjem igen. Princippet er enkelt. Man skal bare gøre det hele i omvendt rækkefølge.

Trods det er der mange ting, der skal huskes og gøres. Derfor arbejder hele HNS organisationen med store regneark, hvor hver enkelt del omhyggeligt bliver noteret, så man sikrer sig, at Flyvestation Aalborgs mark står lige så urørt, som da Night Hawk rykkede ind tre uger tidligere. ■

HNS

800 specialoperationstropper har boet i SOF City

HNS Air har udleveret 550.000 liter brændstof

HNS Air har gennemført 420 tankninger

NSE har indkøbt 70.000 flasker drikkevand

Dagligt er der serveret 4.500 måltider, altså 54.000 portioner mad på 12 dage

CIS har opsat 693 computere, 24 printere og 150 switche

CIS har desuden udlagt seks kilometer fiberkabel og 10 kilometer netværkskabel

HERCULES PÅ RØMØ STRAND

Blot 1300 meter fast, jævn overflade samt to mand fra Z-teamet er alt, hvad der kræves for at etablere midlertidig landingsbane for et C-130 Herkules transportfly. På Night Hawk prøvede Flyvevåbnets Z-team for første gang at løse opgaven alene.

Z-teamet klar til take-off. De kan vurdere enhver naturoverflade, og hvorvidt den kan anvendes til landingsbane.
Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste

AF SANDRA HEISE / NIGHT HAWK 2014

HERCULES

Z-teamet er Flyvevåbnets specialister i at udpege og opsætte en midlertidig landingsbane - temporary landing zone (TLZ) - og de er netop blevet certificeret til at måtte yde TLZ-støtte til ikke kun danske fly men også udenlandske fly. Til dagligt hører de under Operationsstøtteeskadrillen på Flyvestation Aalborg, men overalt i verden kan de vurdere om en given naturoverflade kan være en landingsbane.

- Som Z-team kan vi tage ud til forskellige områder, for eksempel en nedlagt grusbane på Grønland, for at vurdere om den stadigvæk kan anvendes. Eller det kunne være en strand eller en jordbane i et område efter en naturkatastrofe, hvor vi kan tage

ind og vurdere, om den kan bruges til at flyve nødhjælp ind, fortæller Henrik Nicolajsen fra Z-teamet.

Z-teamet kan også anvendes i konfliktområder og her indsættes sammen med en lille enhed, der yder beskyttelse og derved opretter en sikker naturlandingsbane.

Rømø er perfekt

Stranden på Rømø er helt perfekt til at være en TLZ, da den er flad, lang og med fast sand. Den første opgave for de to mand, som Z-teamet udgør, er at måle på fastheden af overfladen. Det gøres med et specielt instrument på en række punkter i det område, der skal være landingsbane. Når Z-teamets folk er sikre på, at sandet, jorden eller gruset kan bære et fly, markeres landingsområdet ved en række pink stof-

paneler, der bankes ned i sandet. En TLZ kan også anvendes i mørke; her bliver de pink markeringer udskiftet med små lysmarkeringer. Alle informationerne samles i en kort rapport, der sendes tilbage til dem, der planlægger missionerne, og her godkendes området så som landingsbane, som kan meldes ud til fly og piloter.

For første gang en dansk opgave

Det er første gang, at det danske Z-team opretter en landing zone alene. Under tidligere års strandlandinger har de britiske tactical air traffic controllere fra Royal Air Force (TacATC) hjulpet, men nu er de danske TLZ-operatører blevet godkendt til selv at løse opgaven. Z-teamet er på jorden og holder hele tiden øje med landingsbanen og vejret. Når flyet nærmer sig TLZ, taler piloter-

ne med Z-teamet over radioen. Det er unikt at kunne øve landing på sand, så de udenlandske fly og besætninger er glade for at kunne træne det under øvelse Night Hawk.

Det første fly, der kalder op på radioen til Z-teamet, er det svenske C-130H transport fly. De er et par kilometer nord for Rømø og gør klar til landing. Så snart der er etableret kontakt over radioen, fortæller Z-teamet om vindhastighed, vindretning, lufttryk og skyinformation. Det er så op til piloterne at vurdere, om de vil lande under de givne forhold. De danske Z-team er ikke uddannet i at lede fly ned, så det er flybesætningen, der selv står for indflyvning og luftrumskontrol. ■

NY SPECIALKOMMANDO

Første september tog Forsvaret første spadestik til oprettelsen af den nye specialoperationsstyrkekommando i Aalborg.

TEKST OG FOTO: KIM VIBE MICHELSEN / VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

NY KOMMANDO

Siden 11. september 2001 har der været tryk på. Specialoperationsstyrker har været en efterspurgt kapacitet i samtlige konflikter, og der har også været en udvikling. De store nationer i NATO har alle fået dedikerede specialoperationsstyrkekommandoer, og nu kommer de mindre med. Norge har en, og fra 2018 kan også Danmark være med.

Ifølge den nyudnævnte chef, generalmajor Jørgen Høll, handler det om at gøre det lettere for politikerne at anvende specialoperationsstyrkerne bedre og mere fokuseret. Samtidig får kommende danske specialoperationsbidrag til internationale missioner mere tyngde, når der nu fremadrettet kommer et kommandoniveau for kapaciteten.

- Man har ønsket kræfterne samlet, så vi kan anvende vores specialoperationsstyrker uden at aktivere resten af Forsvaret, og samtidig får politikerne mulighed for bedre rådgivning, og det bliver lettere at åbne dørene internationalt, når vi har en generalmajor i spidsen, siger Jørgen Høll, der selv er tidligere jægernavnet.

Klar til udsendelse

Kommandoen kommer til at referere direkte til forsvarschefen. Og det i sig selv er en væsentlig styrkelse af den rådgivning Forsvaret kan tilbyde politikerne omkring specialoperationsstyrker i fremtiden. Specialisterne kommer til at sidde med ved bordet, hvor beslutningerne bliver taget.

Den ny kommando skal dog kunne mere end at rådgive og planlægge. Den skal og-

så selv kunne opstille et operativt hovedkvarter, der skal kunne udsendes og overtage føringen af alle specialoperationer i et missionsområde. Både danske og andre nationers. Det hele skal være klar om fire år.

- Vi skal på kort tid kunne levere det samme som HOK og SOK kunne, blot indenfor specialoperationsområdet, samtidig med at vi skal opstille et operativt hovedkvarter, der skal være certificeret og klar til indsættelse i 2018. Det er parallel administrativ og operative opbygning, og det bliver en stor og spændende udfordring, fortæller Jørgen Høll,

Mere samarbejde

For de to korps - jægerne og frøerne - ser generalen ikke gigantiske ændringer for sig lige nu. De skal stadig specialisere sig indenfor egne områder, men lidt kommer der dog til at ske.

- Der vil blive et udvidet samarbejde. Mere fælles træning, og så skal vi lære af hinanden og optimere løsningerne i fællesskab. Vi skal blive bedre til det, vi er gode til. At skabe stor effekt med en begrænset indsats, siger generalmajor Jørgen Høll. ■

Generalmajor Jørgen Høll er chef for den nye specialkommando. Han kom fra en stilling som chef for driftsdivisionen ved FBE.

Den nye specialoperationskommando:

kommer til at ligge på Flyvestation Aalborg. Vil have omkring 70 mand, når den er færdigoprettet. Skal være klar i 2018. Hører direkte under forsvarschefen. Overtager alle opgaver vedrørende Jæger- og Frømandskorpset.

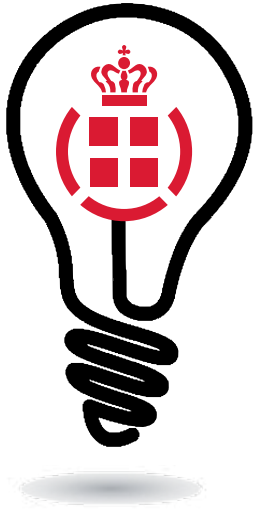
Forsvarsakademiets 184. årssdag

ÅRS DAG: For første gang var medarbejdere fra de tre officersskoler og Forsvarsakademiet samlet til FAK årssdag efter den organisatoriske sammenlægning af de tre officersskoler og Forsvarsakademiet. Chefen for Forsvarsakademiet kontreadmiral Nils Wang, fremlagde sine tanker for den strategi, som kommer til at gælde for medarbejderne på de fire skoler: Uddannelse af Forsvarets officerer, forskning til gavn for de militære uddannelser og formidling af den militære forskningsbaserede viden til Forsvaret og samfundet. ■

Samarbejde på tværs

DYST: Ved dette års DAKA (Dansk Kadetstævne) skulle officersskolerne i modsætning til tidligere ikke kæmpe mod hinanden, men med hinanden. Holdsammensætning og discipliner var også helt anderledes end tidligere. Holdene var sat sammen af kadetter fra hver officersskole. Og de traditionelle discipliner var udskiftet med nye og sjove konkurrencer, hvor alle skulle have lige grundlag for at være med og var nødt til at samarbejde. ■

Nyt fra Forsvarsakademiet på forsvaret.dk/fak .....

MINDRE SVIND I REKRUTTERS UDSTYR

Hærens Efterretningscenter har lavet en række forandringer i arbejdsgangen i uddannelseskompagniet. Resultatet er blandt andet mindre svind i rekrutternes udstyr.

AF NATASHA HYGGE ANDERSEN / VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

STUEEFTERSYN Fornyelse, fleksibilitet og effektivisering er tre ord, der i de seneste år har sat sine præg på uddannelseskompagniet ved Hærens Efterretningscenter. Siden 2012 har daværende kompagnichef for uddannelseskompagniet Martin Hillmann og nu afgangskompanichef Jesper Lindholm gjort op med en række traditioner og lavet nye og forbedrede arbejdsgange.

Mere ansvar til rekrutterne

Et tilbagevendende problem var, at værnepligtige mistede meget udstyr på trods af, at der hver morgen var stueeftersyn. Martin Hillmann tænkte derfor over, hvordan han kunne vende kurven, for det var et dyrt problem. Han besluttede til sidst at afskaffe de daglige stueeftersyn, der tilsyneladende ikke havde nogen effekt.

I stedet indførte han en times mønstring hver mandag og fredag, der kort fortalt er en systematisk registrering af hver rekruts udstyr. Alt fra handsker til skjorter bliver talt op, og optællingen underskrives af den sergent, der har udført mønstringen. Tiltaget viste sig at have en positiv effekt, og afgangskompanichef Jesper Lindholm har ført det videre.

- De værnepligtige skal behandles som voksne mennesker, og derfor har vi givet dem mere ansvar, for selvfølgelig skal de have styr

Nytænkning og brud med traditioner betaler sig. Uddannelseskompagniet høster både en økonomisk og ressourcemæssig gevinst ved at ændre stuegangen. Foto: Martin Hillmann

på deres ting. Tal fra vores forsyner viser, at det økonomiske tab ved svind er reduceret med næsten 75 procent, siden vi indførte mønstringer, fortæller han.

Udover et mindre svind i udstyret er der også frigivet mere uddannelsestid til de værnepligtige.

- Vi kommer hurtigere ud af døren tirsdag, onsdag og torsdag. Sergenterne tjekker, at rekrutterne har det nødvendige udstyr til dagen, og så går de i gang med dagens program. De er ofte i gang og ude af porten før klokken 8, fortæller Jesper Lindholm.

Økonomisk gevinst

Hvorfor skal de værnepligtige gøre rent fredag eftermiddag, når de har gjort det om morgenen? Det spørgsmål rejste Martin

Hillmann, da han var kompagnichef. Ifølge ham var der sat tid af til noget, der ikke var brug for længere. Derfor afskaffede han den ellers traditionelle kasernerengøring. - I dag slipper de for at gøre rent om eftermiddagen, hvis de har gjort det ordentligt om morgenen. Det giver en mere fleksibel hverdag. De menige kan for eksempel holde tidligere fri om fredagen, og førerne får også mere tid. Hverdagen er blevet mere fleksibel for dem, fortæller Jesper Lindholm.

Generelt har førerne fået mere tid til rådighed, efter traditioner er brudt og erstattet af nye måder at tænke på. Mønstringerne, der foregår mandag og fredag, bliver ofte gennemført af en eller to sergenter og med fire grupper på en stuegang, frigør det to til tre førere. Alt efter dagens program bruger

førerne den frigivne tid på føreruddannelse, klargøring til dagen eller afspadsering. - Som fører er der pres på i starten af et nyt hold, og så er der mere ro på i slutningen. Tidligere har førerne derfor afviklet afspadsering i slutningen af holdets periode, men i dag har de mulighed for at afvikle hen ad vejen, fortæller Jesper Lindholm.

Han nævner, at det giver en økonomisk gevinst, da der ikke er så mange afspadseringstimer, der skal udbetales.

- Vi har begrænsede ressourcer, og puslespillet går kun lige op. Derfor tænker vi hele tiden i innovative baner, så vi kan blive endnu mere effektive og gøre tingene endnu mere smart. Vi kan godt lide forandringer, når der er et formål og en effekt ved det, siger han. ■

VÆRNSFELLES MILITÆRPOLITI

Motto: Sine ira et studio (Uden had og forkærlighed)

- Placeres på Aalborg Kaserner som en del af hærens Trænregiment.
- Den samlede styrke vil indledningsvis være på cirka 320 militært ansatte eksklusive elever.
- Militærpolitiets opgaver i Forsvaret er populært sagt at være ordenspoliti, kriminalpoliti og færdselspoliti nationalt og internationalt. Derudover er militærpolitiet Forsvarets videnscenter og operatør på livvagtstjeneste blandt andet til gavn for Kongehuset, Folketing, Regering og Forsvarets øverste ledelse. Endelig er militærpolitiet videnscenter og operatør på kontrol med uroligheder, tilbageholdelse og den del af Forsvarets maritime bording, der ikke varetages af specialoperationsstyrkerne.
- Militærpolitiet koordinerer sin opgaveløsning med Auditørkorpset.
- Militærpolitiet vil også i fremtiden være let genkendelig på den røde baret/kasket og det internationalt anerkendte sort/hvide MP armbind.

Militærpolitiet har spillet en væsentlig rolle i Afghanistan – blandt andet i uddannelsen af afghanske politifolk. Foto: ISAF 14

TRE VÆRN – ÉT MILITÆRPOLITI

De tre militærpolitikorps i Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet bliver fra 1. januar 2015 slået sammen. Den nye værnfælles enhed benævnes militærpolitiet og skal løse opgaver for hele Forsvaret.

AF VÆRNSFELLES MILITÆRPOLITI

VÆRNSFELLES - De to vigtigste budskaber fra den hidtidige proces for etableringen af Forsvarets værnfælles militærpoliti er væsensforskellige. Det ene er, at der hele tiden skal være respekt om den faglighed, som alle tre værn bringer til bordet. Det andet er, at så snart der bliver tale om geografiske flytninger af medarbejdere, så handler det om at holde et højt tempo i beslutningsprocessen, så tiden med usikkerhed bliver så kort som mulig, siger oberstløjtnant Jess Møller Nielsen.

Han bliver den første chef for det værnfælles militærpoliti.

- Vi valgte at fokusere på muligheder i stedet for begrænsninger. Vi var også fra start klar over, at evnen til at håndtere overraskelser i den moderne verden er afgørende for, om vi kan levere den vare, som politikerne og resten af Forsvaret forventer. Derfor var der ikke grund til andet end at være ambitiøse, siger Jess Møller Nielsen.

Ligheder frem for forskelle

Visionen for det værnfælles militærpoliti er at kunne løse alle beordrede militærpolitiopgaver i alle operationsmiljøer over hele verden. Opgaveløsningen skal altid være

upartisk og have fokus på retssikkerhed i individets møde med militærpolitiet.

Sammenlægningens største udfordring har været den geografiske samling af militærpolitiet i Aalborg. Hærens militærpoliti var i forvejen i Aalborg. Flyvevåbnets befandt sig i Karup, og Søværnets var spredt i København, Korsør, Aarhus og Frederikshavn blandt andet på grund af en række vagtopgaver.

- Det har uundgåeligt fået menneskelige konsekvenser. Alle berørte fortjener dog respekt for den måde, det er blevet håndteret på, og ikke mindst fortjener de involverede personfolk ros for deres evne til at holde tungen lige i munden i den proces, siger den kommende chef.

Der har også været en bekymring om, at en værnfælles enhed skulle underlægges en af Forsvarets niveau III myndigheder.

- Her må vi sige, at de tidligere operative kommandoer var endog meget opmærksomme på, at en sådan organisatorisk placering ikke måtte blive en flaskehals. Der er fortsat fokus på, at man kan komme i kontakt med militærpolitiet, når der er behov for os. Der er ingen grund til at have en værnfælles kapacitet, hvis den ikke er tilgængelig, siger Jess Møller Nielsen.

Grundlæggende har det vist sig, at der er flere ligheder

end forskelle mellem værnenes militærpoliti.

- Der kan hurtigt larmes meget om, hvor svært det er at lave værnfælles enheder. Ved første øjekast så det da også ud som om, der var stor forskel på politiarbejdet i Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet. Men det viste sig, at håndværket grundlæggende er det samme. Læringen er klart, at man fra start skal lede efter ligheder og ikke grave sig ned i forskelle, siger Jess Møller Nielsen.

Operativ fleksibilitet

Kernen i det nye militærpoliti er seks militærpolitidetachementer og en national militærpolitistation, som også indtil videre vil få det overordnede ansvar for vagtopgaverne på Søværnets flåde- og marinestationer.

- Detachementerne skal være fuldt ombyttelige uanset operationsmiljø. Hvis ikke den enkelte MP'er kan indsættes i alle de almindeligt forekommende opgaver, vil vi som enhed ikke kunne leve op til forventningen om at kunne håndtere de overraskelser, som uvægerligt kommer. Her har vi i de næste år en vigtig opgave med at få efteruddannet MP'ere fra de tidligere værnspecifikke enheder. Qua det grundlæggende håndværk og et godt samarbejde på tværs har vi dog allerede nu i flere missioner udsendt MP'ere med forskellig værnbaggrund sammen, siger Jess Møller Nielsen. ■

Under øvelsen havde både Grønlands Politi og Grønlands Selvstyre sendt forbindelsesofficerer til AKO for at lette koordineringen. Det var med til at styrke samarbejdet. Her samarbejdes Arktisk Kommando og politiet i førstnævntes operationsrum. Foto: Thorbjørn Forsberg

GRØNLANDS BEREDSKAB ØVEDE KATASTROFEHÅNDTERING

Arktisk Kommando og beredskabet i Grønland trænede i uge 44 i at håndtere en kollision mellem et krydstogtskib og et fragtskib.

AF THORBJØRN FORSBERG / VÆRNFELLES FORSVARSKOMMANDO

KATASTROFEHÅNDTERING Der var både trussel mod miljøet, sårede og savnede, da beredskabet i Grønland i uge 44 øvede sig i at håndtere en større katastrofe: To skibe – et fragtskib og et mindre krydstogtskib – kolliderede i farvandet ud for Nuuk, de lækkede olie, og passagererne skulle evakueres hurtigst muligt.

Ansaret for sådan en indsats er fordelt på flere forskellige myndigheder – Arktisk Kommando har for eksempel ansvaret for eftersøgning og redning til søs, mens Grønlands Politi tager sig af evakuering og optælling af folk på land. Arktisk Kommando er også ansvarlig for forureningsbekæmpelse på havet, mens Grønlands Selvstyre håndterer den inden for tre sømil af kysten. Derudover spiller blandt andre sundhedsmyndighederne også en vigtig rolle.

Under en sådan aktion koordineres der løbende i den såkaldte Beredskabskommission, hvor repræsentanter for de forskellige departementer i selvstyret, Grønlands

Politi, Kanukoka (Grønlands pendant til Kommunernes Landsforening), Landslægen, Rigsombudsmanden og Arktisk Kommando er repræsenteret. Kommissionen mødes flere gange dagligt.

Ingen enheder var indsat

Der var dog ikke hverken folk i vandet eller redningsfolk på vej, for hele øvelsen foregik som en skrivebordsøvelse uden live-indspil. Men derfor kan man godt få en masse ud af den, fortæller kommandørkaptajn Erik Romby, som var en af de ansvarlige for øvelsen.

- Der er to formål med øvelsen. Det ene er at øve Arktisk Kommando i at mobilisere og føre Arktisk Beredskabsstyrke. Det er Forsvarets del, og den kan vi ikke træne uden, at de andre myndigheder i beredskabet deltager. Det andet formål er derfor at øve netop samarbejdet og koordineringen mellem myndighederne, forklarer han. Han tilføjer:

- På øvelsen har vi fremhævet og fremprovokeret de scenarier, hvor ansvar og koordinering er enormt nødvendigt. Og samar-

bejdet har udviklet sig rigtig meget under øvelsen, hvor der er opfundet nye procedurer og lavet nogle gode aftaler mellem de forskellige deltagere.

Tilfredshed – og plads til forbedring

Chefen for Arktisk Kommando, generalmajor Stig Østergaard Nielsen, har været med i en masse øvelser af den slags i sin karriere.

- Jeg synes, det er gået over al forventning. Det skyldes i høj grad personalet i staben, for uden et godt samarbejde kan sådan en operation ikke lykkes. En god moral og en god korpsånd er lig med 15 procent ekstra ydelse, siger han.

Han peger på, at Arktisk Kommando er en meget lille enhed, og ved håndtering af en stor katastrofe vil det være nødvendigt at tilkalde ekstra hænder fra Danmark. Under den korte øvelse var den tilkaldte forstærkning til stede fra start, hvor det ellers ville tage en dag eller to at få de fleste bragt til Grønland.

- Uden forstærkningspersonalet havde de første par dage været svære at komme igen-

nem, erkender Stig Østergaard Nielsen og pointerer, at selv om plankoncepterne for håndteringen har vist sig at virke, er der stadig en del at arbejde videre med.

Han er dog ikke i tvivl om, at øvelsen har været med til at ruste beredskabet bedre til en skarp situation.

- Vi har fået styrket de nødvendige nervebaner og procedurer, og vi er kommet ind i materien omkring det grønlandske beredskab. Vi har også haft et godt samarbejde med beredskabet på Island omkring støtte. Der er selvfølgelig ikke to situationer, der er ens, men der er ingen tvivl om, at vi efter øvelsen er bedre rustet til eventuelle hændelser, fastslår Stig Østergaard Nielsen. ■

KATASTROFE

En katastrofe i Grønland defineres som en ulykke med mere end 20 tilskadede omkomne og/eller en forurening med mere end 20 kubikmeter lækket olie.

TORS DAGSKRIGEN

Missiler, fly og ubåde angreb i flere timer fregatten Peter Willemoes ved Plymouth i England.

TEKST OG FOTO: MICHAEL AAGAARD JENSEN / VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

ENGLAND - Brace, Brace, Brace. Indkommende missil bagbord side, skratter meldingen i højtaleren.

Sekundet efter rammer missilet fregatten Peter Willemoes lige under broen. Angrebet kommer fra den fjende, der prøver at stoppe den tyske antiubådsfregat Bayern og den danske fregats mission. At eskortere et amfibiefartøj, der bliver spillet af det engelske forsyningskib Wave Knight til et område, hvor de skal landsætte styrker. Missionen er klar. Kæmp videre og forsvar amfibiefartøjet.

Peter Willemoes er i gang med den afsluttende del af et to ugers langt ophold ved den engelske flådes træningscenter i Plymouth i England. Her er træningsorganisationen FOST ved at bedømme det danske skib og besætning. - FOST er en organisation, der i over 50 år har omsat erfaringer fra krig til et træningsforløb. Så det vi i virkeligheden køber her, det er et træningsforløb, som er baseret på mange nationers input igennem rigtig mange år til, hvordan man fører krig til søs, siger kommandør, Torben Mikkelsen, chef for 2. eskadre.

På Willemoes er der kaos. Der er brænde flere steder, der trænger vand ind, og samtidig skal amfibiefartøjet forsvares. Dagens mission er: Oprethold embargo af Plymouth, som i dag er omdøbt til Freeport, og landsæt en amfibiestyrke. Fjenden, Ginger Force, bruger fly, missiler, ubåde og små hurtiggående enheder i deres forsøg på at stoppe flådestyrken.

Vandringsmand

Det er nu næstkommanderende Bo Overgaards opgave at få styr på situationen. Han har den funktion, der hedder "Rover". Direkte oversat betyder det en vandringsmand. - Chefen er bundet i O-rummet og er med til at lede kampen der. Jeg er så nede i skibet for at være hans øjne, for at kvalificere billedet og sætte nogle farver på. Når jeg som den eneste løber rundt i skibet, så er jeg med til at sikre mig, at alle er med på, hvor de skader, vi har, er henne således, at det er det samme billede, vi har i hele skibet. Det gør vi for, at vi kan prioritere den indsats, vi laver, fortæller Bo Overgaard.

Det er Bayern, der har kommandoen over flådestyrken. Så det er her, det bliver besluttet, hvad der er det vigtigste mål lige nu. Willemoes' sonar er nede, og det er en prioritet at få den op igen hurtigst muligt. Et sted ude under det regngrå hav uden for, ligger der nemlig en ubåd, som er på jagt efter flådestyrken. Skibets radar er også nede, og så er en af de forreste kanoner ude af drift. De tre opgaver har nu første, anden og tredje prioritet. Den næstkommanderende skynder sig videre gennem skibets mørklagte gange. Videre til næste katastrofeområde og næste briefing.

Første torsdagskrig af mange

Torsdag morgen - før krigen brød ud - gik omkring 50 mænd i hvide skjorter om bord på den danske fregat. Det er de mentorer fra FOST, der i løbet af dagen skal kigge den danske besætning over skulderne.

- De her FOST-folk, de er eksperterne. Vi har selvfølgelig været lidt spændte på, hvordan vi skulle håndtere det, for det er noget andet, når der står en og kigger en over skulderen. I dag er de knap 50, så der er en FOST-fyr til hver to af os, men det har været ganske fint. Nu har vi jo snart været her i to uger, så de begynder efterhånden at kende os, og vi begynder at kende dem, så der er også nogle venlige bemærkninger og små hyggelige kommentarer en gang i mellem, fortæller Bo Overgaard.

Første danske skib

Peter Willemoes er det første danske skib nogensinde, som

Dyb koncentration på broen. Under udsejlingen til øvelsen skulle Peter Willemoes navigere igennem et minefelt.

bliver uddannet af FOST. Så denne torsdagskrig er kun den første af mange. Faktisk er dette kun optakten til den egentlige uddannelse. For før uddannelsen kan begynde,

”
Vi har ikke været lallende idioter indtil nu. Det er fordi, vi har fået nogle avancerede og høj teknologiske enheder.

kommandør Torben Mikkelsen
chef for 2. eskadre

så skal skib og besætning først godkendes.

- Man skal godkendes, fordi de skal være sikre på, at certifikater og sådan noget er i orden. Grunden til at vi er her over, det er jo ikke fordi, vi har været lallende idioter indtil nu. Det er fordi, vi har fået nogle avancerede og højteknologiske enheder (som de tre nye fregatter, red.). Derfor af respekt for opgaveløsningen og ikke mindst skatteyderne, som har betalt for de her avancerede enheder, så skal vi være i stand til at operere dem helt ude i den yderste ende af konfliktspektret. Det er der ude, hvor det kan gøre allermest ondt, og hvor der for eksempel er et truslemiljø af eksempelvis missiler eller fly. Hvis vi kan operere her ude, så kan vi også håndtere alle de andre ting, si-

ger Torben Mikkelsen.

Den næstkommanderende på Peter Willemoes har nu været rundt på skibet to gange. De fleste brande er slukket, der kommer kun vand ind få steder, og mange af skibets systemer er oppe at køre igen. Peter Willemoes har under hele kampen formået at holde fjenden på afstand på trods af beskydningen.

Den første torsdagskrig er nu overstået, og FOST-holdet kan komme med sine anbefalinger. Fremtiden ser lys ud. - Vi er klar til at starte næste år. De fleste af de nationer, vi sammenligner os med, de bruger den her institution til at træne med. Derfor kommer man i en helt anden liga, hvis man har været igennem herover. Det vi lærer her, det har afledt effekt over alt i Søværnet. I forholdt til træning og uddannelse så er der nogle nye procedurer, som vi med fordel kan anvende. Det hjælper ikke noget, at det kun er Willemoes, der kan det. Der skal vi have kanaliseret den viden videre over til skolerne således, at skolerne kan begynde at uddanne det. Så det er i virkeligheden at transformere hele Søværnet op til noget nyt og bedre, siger Torben Mikkelsen. ■

FOST

● Flag Officer Sea Training er en organisation på cirka 3.000 personer. FOST er ansvarlig for al rekruttering, uddannelse af enkelt mand helt op til træning af hele besætninger.

● Peder Willemoes, fregat har gennemgået kurser i løbet af 2014 inden introduktionsugen. Yderligere 2 ugers forberedende kursus hos den tyske flåde i Neustadt, februar 2015.

Seks ugers intensivt teoretisk og praktisk kursus i Plymouth april og maj 2015.

● Certificerende NATO øvelse i Middelhavet sommer 2015.

Fra undervisningslokalet er der en prægtig udsigt over Kisumu, der ligger ved Victoriasøen – verdens næststørste sø.

Kurset har fået Beatrice Nakwakiru til at revurdere sin rolle som politibetjent: "Mit job må vel være at beskytte og hjælpe borgerne – ikke bekæmpe dem," siger hun.

KICKSTART I KENYA

Major Henrik Laugesen.

Dansk major kickstarter ny uddannelse i Kenya. - Det er ikke et udviklingsprojekt men et reelt partnerskab, siger major Henrik Laugesen om Forsvarets samarbejde med Maseno universitetet i Kenya.

TEKST OG FOTO: LAURITS HOLDT / FREELANCEJOURNALIST

KENYA Fra ottende sal i Maseno universitetet i Kisumu er der en misundelsesværdig udsigt over byen og Victoriasøen. Her foregår Kenyas første egentlige kursus i strategi og national sikkerhed, og det er major Henrik Laugesen, der er den drivende kraft bag kurset.

Til daglig har han sin gang på Forsvarsakademiet. Her har han blandt andet undervist i strategi men er for tiden i gang med en Ph.D.-afhandling om sammenhængen mellem militær kapacitetsopbygning og demokratisering med Kenya som case.

Det otte uger lange kursus i "Strategy & National Security" er ikke blot det første af sin art i Kenya men i hele Østafrika, og det er Henrik Laugesen stolt af.

- Hele projektet koster 450.000 kroner, og jeg synes, vi har fået rigtig meget for de penge. Nu har vi hjulpet dem i gang, og de har allerede ansøgere til det næste kursus, siger han.

Målet med kurset, udover naturligvis at gøre de 13 deltagere klogere, er at styrke den strategiske viden i Kenya. Det er planen, at kurset skal udvides til et diplomkursus i 2015 og på lidt længere sigt til en bacheloruddannelse og i sidste ende en hel kandidatuddannelse.

Pengene kommer fra Freds- og Stabiliseringsfonden, der har et særligt program for regionen. Fonden finansieres af

Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet i Danmark.

Tager danske officerer med til Kenya

Siden 2012 har Henrik Laugesen og hans kollega fra Forsvarsakademiet, lektor Thomas Mandrup, hvert år brugt universitetet som base for et kursus, der i august og september introducerer danske officerer for Afrika. Kurset varer to uger – en uge i København og en uge i Kenya.

Det samarbejde inspirerede universitetets School of Development and Strategic Studies og de to danskere til at udvide samarbejdet og etablere en uddannelse i strategiske studier, som universitetsskolen på trods af navnet ikke havde. Danskerne står for første udgave af kurset, hvorefter kenyannerne selv kører det videre med lidt støtte fra Forsvarsakademiet.

- Det faglige niveau på kurset svarer til samfundsfag på gymnasieniveau. Men det er helt bevidst, for den primære målgruppe for kurset – landets politifolk – har almindeligvis ikke meget uddannelse udover almindelig skolegang, forklarer han.

En af deltagerne, Beatrice Nakwakiru, der er menig betjent i det maritime politi, er begejstret for kurset. Hendes eneste anke er, at kurset er alt, alt for kort. En stor øjenåbner for hende har været begrebet "responsibility to protect". Det har fået hende til at tænke over sin egen og sine kollegaers måde at behandle borgerne på.

Den melding glæder Henrik Laugesen, for politiet har generelt et meget dårligt ry i Kenya. En almindelig opfattelse er, at politiet er dårligt uddannet, voldeligt og korrupt.

Et reelt partnerskab

Majoren lægger vægt på, at projektet ikke er et traditionelt udviklingsprojekt men et reelt partnerskab. Forsvarsakademiet får jo også noget ud af samarbejdet, forklarer han. For eksempel vil et stærkere forskningsmiljø inden for strategiske og sikkerhedspolitiske studier på universitetet gavne Afrikaforberedelseskurset.

På længere sigt vil samarbejdet også gavne forskningen på Forsvarsakademiet, hvis en ansøgning om et nyt forskningsprojekt om konflikter i regionen går igennem. Projektet skal styrke Forsvarsakademiets samlede viden om Afrika og konflikthåndtering på kontinentet. Samtidig skal det være med til yderligere at kapacitetsopbygge Maseno universitetet med to Ph.D.-stipendier.

Regionen er et dansk fokusområde

Afrikas Horn og Østafrika er et fokusområde for det danske Forsvar. Mest kendt er Søværnets deltagelse i anti-piratopgaver omkring Somalia. Men der er også en orlogskaptajn stationeret i havnebyen Mombasa for at hjælpe med at opbygge det kenyanske søværns kapaciteter. Danmark har desuden to officerer place-

ret i Nordic Advisory Coordination Staff i Nairobi, der er et fælles nordisk enhed, der arbejder med kapacitetsopbygning af den regionale standby-brigade EASBRIG. ■

MAJOR HENRIK LAUGESEN

har i september og oktober stået for Østafrikas første kursus i strategi og national sikkerhed. Med tiden skal kurset udvikles til en egentlig universitetsuddannelse.

Han kommer fra artilleriet og blev officer i 1991.

1996:

Udsendt til Jugoslavien (IFOR)

2001:

Et semesters studier i international politik, Århus Universitet

2004:

Stabskursus på Forsvarsakademiet

2005:

Udnævnt til major

2005 - 2009:

Underviser i krigshistorie på Hærens officerskole

2007 - 2010:

Mastergrad i Afrikastudier, Københavns Universitet

2008:

Analytiker ved FN-missionen UNMIS i Sudan

2009:

Underviser ved Forsvarsakademiet Institut for Strategi

2012:

Ph.D.-studerende ved Center for Afrikastudier, Københavns Universitet

Sidste Afghanistan-mission for NATOs overvågningsfly

AWACS: NATOs E-3A fly er igen hjemme på basen i Geilenkirchen. Flyene har gennem de seneste tre-og-et-halvt år haft danske flyvere som en fast bestanddel af besætningerne under AWACS-flyets (Airborne Warning And Control System) missioner fra basen i Mazar-e Sharif. Den første mission blev gennemført den 15. januar 2011 og den sidste den 21. september 2014. Under den sidste mission var der i alt fire danskere deployeret til Mazar-e Sharif som besætningsmedlemmer på flyene. Samlet har AWACS-flyene gennemført over 1200 sorties i perioden, hvor danskere har været repræsenteret på i alt 405 sorties. ■

De danske besætningsmedlemmer

- Samlet timetal er 3536 timer
- Fordelt på 11 besætningsmedlemmer, der udgør den flyvende del af den samlede bemanning på 18 personer i Geilenkirchen.

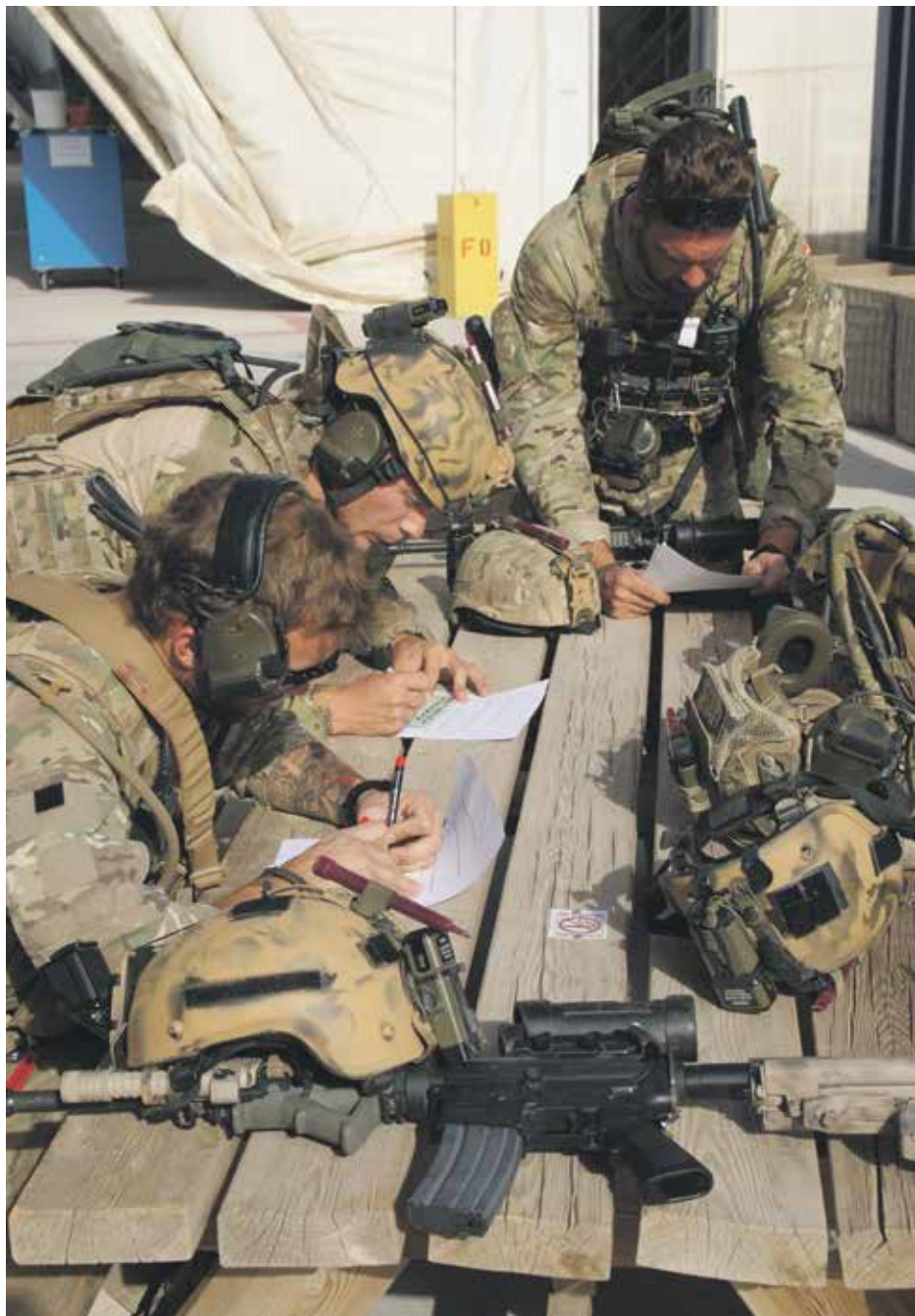

FOTO: FORSVARET

Følg Forsvarets missioner på forsvaret.dk

KLAR TIL AT VÆRE KLAR

Seks sikringsoldater er på beredskab døgnet rundt. De står klar til at rykke ud, hvis isoleret personel har brug for hjælp til at komme retur til basen.

GET gennemgår ISOPREP på isoleret personel. Foto: Jette Elkjær

AF JETTE ELKJÆR / PRESSEOFFICER

AFGHANISTAN For første gang har Flyvevåbnet udsendt et såkaldt ground extraction team (GET), der kan evakuere folk på jorden, hvis det skulle blive nødvendigt. Teamet, der består af seks sikringsoldater og en advisor, er på 30 minutters beredskab døgnet 24 timer. Deres opgave er at blive taktisk indsat, hvis der skal hentes isoleret personel tilbage til den tysklejede base Camp Marmal, som ligger tæt på byen Mazar-e Sharif i det nordlige Afghanistan.

GET er udsendt som en del af EH101 transport-helikopter-bidraget. Det var først sent i planlægningen af missionen, at det stod klart, at der fra tysk side var et ønske om et dansk GET til at afløse deres eget team. Men teamet, der kommer fra Flyvevåbnets Combat Support Wing, var klar.

- Opstartsfasen på et "hold 1" er altid præget af intensitet og hastig forandring. Soldaternes grunduddannelse blev suppleret med en udvidet funktionsuddannelse for respektive funktioner, ligesom vi havde fokus på basale subtaktiske principper for småstyrkers operative indsættelse. Det sammenholdt med de tillærte operative færdigheder fra CSAR- og SERE-uddannelsen gav os et solidt fundament for den operative opgaveløsning, fortæller seniorsergent Jeppe B. Knudsen, der er GET-advisor og udsendt med hold 1.

På trods af den korte forberedelsestid nåede GET at træne med helikopterne og derigennem få opbygget relationer med piloter, besætninger og detachmentets øvrige personel inden udsendelsen til Mazar-e Sharif.

Erfaringer fra kolleger

PR-teamet (personel recovery står for evakuering af personel, red.) ankom i midten af juli til missionsområdet. I de efterfølgende uger var fokus rettet mod at indhente så mange erfaringer fra blandt

andre det tyske GET som muligt.

- Igennem hele opstartsfasen fik vi en uvurderlig hjælp i missionsområdet af interne og eksterne samarbejdspartnere, der bistod med opbygningen af kapaciteten. Ud over på vores egne EH101-helikoptere gennemførte vi taktisk uddannelse på de UH-60 og CH-53 helikoptere, der var til rådighed for beredskabet, fortæller Jeppe B. Knudsen.

Teamet trænede desuden sammen med de øvrige operative kapaciteter, der indgår i PR-beredskabet. Inden GET kunne overtage beredskabet, skulle de vise, at de var klar til opgaven.

- Før vi overtog beredskabet, blev vi certificeret af USA's såkaldte pararescue jumpers fra Bagram, der med støtte fra andre dele af redningsberedskabet gennemførte en kombineret certificeringsøvelse og skarpskydning, fortæller Jeppe B. Knudsen.

Teamet bestod med meget tilfredsstillende resultat.

Pionerer på området

- Det er altid en ære, at være pionerer inden for et operativt felt som personel recovery, men vores erfaring viser, at vi til stadighed skal have en ydmyg tilgang til træning, opgaveløsning og standarder, siger Jeppe B. Knudsen og fortsætter:

- Vi har fået bekræftet vigtigheden af at have det rigtige mind-set gående på, at alle er afhængige af hinanden og ikke mindst at have 100 procent fokus på de basale taktiske færdigheder. Det kombineret med en hård fysisk træning danner et grundlag og et udgangspunkt for et bidrag, der sammen med de uvurderlige danske EH101 helikoptere, deres besætninger - og i samspillet med vores forward aeromedical evacuation-team skaber en unik kapacitet, fastslår Jeppe B. Knudsen.

Den 1. september 2014 overtog det danske GET beredskabet fra de tyske kolleger. GET har pr 21. oktober endnu ikke været indsat i skarpe operationer. ■

PERSPEKTIV

Den pompøse aula på Søværnets Officersskole dannede rammen om temadagen Maritime Security – Global Maritime Challenges.

En maritim nation

Danmark er en maritim nation, men de fleste danskere ser det ikke. Det skyldes, at de maritime aktiviteter primært foregår til søs og derfor ikke er synlige for den almindelige dansker. Derfor kan det være vanskeligt at skabe fokus på det maritime. Danish Maritime Days er en del af bestræbelserne på at skabe øget fokus på det maritime, og Søværnets Officersskole bidrog med et særligt fokus på den maritime sikkerhed i et globalt perspektiv.

TEKST OG FOTO: MALTE DANNERFJORD HENNINGSEN, FAK

TEMADAG

Som del af Danish Maritime Days i oktober afholdt Søværnets Officersskole i oktober en temadag med emnet Maritime Security – Global Maritime Challenges. Her var der fokus på en række af de udfordringer, som den maritime verden står overfor.

- Danske rederier sidder på cirka 10 procent af den globale godstransport, så vi bør betragte os selv som en maritim supermagt. Derfor er det også naturligt, at vi har fokus på den udvikling, der sker på det maritime område og de sikkerhedsmæssige udfordringer, som søfarten står overfor i fremtiden, siger kaptajnøjntant Anna Seidelin, der er officersskolens projektofficer for Danish Maritime Days. Til dagen var inviteret repræsentanter fra så forskellige dele af den maritime verden som Mærsk Broo-

kers, NATO, Søfartsstyrelsen og Forsvarets Operation RECSYR samt forskere fra Københavns Universitet og Forsvarsakademiet.

Søværnets udfordringer

- Global handel giver globalt ansvar, sagde Johannes Kidmose, militær analytiker ved Center for Militær Studier ved Københavns Universitet. Han åbnede konferencen ved at tale om udfordringerne i det maritime liv og understregede, at eftersom handel bliver stadig mere og mere globaliseret, kræver det, at Danmark har skibe af en sådan kaliber, at de kan løse de maritime sikkerhedsoperationer i en globaliseret verden. Men det er samtidig en udfordring, når vi har reduceret antallet af flådefartøjer til en tiendedel af, hvad det var i 80'erne.

- Transformationen fra at have haft en stor værktøjskasse med ubåde, korvet-

ter etc. til i dag at have få, men meget kapable skibe, gør, at vi nøje må udvælge, hvilke opgaver Søværnet skal varetage – for ordrebogen er godt fyldt op. Som det ser ud nu, er vi i stand til at have ét stort skib ude kontinuerligt og to for en kortere periode, samt farvandsovervågning i Kongeriget Danmark, sagde Johannes Kidmose.

Samtidig vil Arktis i højere grad blive et knudepunkt for trafik, når isen trækker sig tilbage, og stadig større åbne havområder bliver tilgængelig for sejlads. Dermed bliver også Arktis en prioritet, som det danske søværn må have fokus på.

- Vi skal håndhæve vores suverænitet i området, og det gør vi allerede på tilfredsstillende vis med ganske få ressourcer, sagde Johannes Kidmose. Men han pointerede samtidig, at vi højst sandsynlig vil øge tilstedeværelsen, når trafikken øges kva den offshore-industri og

minedrift, som vil opstå i området samtidig med, at isen flytter sig.

Konstruktiv dialog nødvendig

Johannes Kidmose fik således, sammen med talerne fra de mange øvrige dele af den maritime verden, sat søværnets opgaver i perspektiv på Danish Maritime Days.

- Søværnet er en del af det maritime Danmark, og vi arbejder både nationalt og globalt for at beskytte den kommercielle skibsfart. Det er vigtigt, at de maritime aktører har en konstruktiv dialog, og det vil vi gerne medvirke til - blandt andet ved at deltage i arrangementer som Danish Maritime Days, siger Anna Seidelin fra Søværnets Officersskole. ■

Læs om hele projektet på danishmaritimedays.com.

Studerende på prøve

I forlængelse af Danish Maritime Days og Søværnets Officersskoles seminar fik 7 studerende fra DTU mulighed for at komme ud at sejle med skoleskibene Svanen og Thyra.

I et par blæsende timer om bord på skoleskibene fik de et indblik i, hvordan officersskolen uddanner kommende officerer til ledelse i praksis, basal navigation og sømandsskab. Udover den faste besætning havde de studerende selskab af otte engelske kadetter.

- Det er da helt klart noget, jeg gerne vil, sagde ingeniørstuderende, Carsten Gade, efter endt sejlads.

OFFICERSUDDANNELSEN I SØVÆRNET

- Der er opstart på søofficerslinjerne: Taktik samt Våben- og Elektronik sommeren 2015.
- Løn under uddannelsen er ca. 263.000kr. årligt
- Ansøgningsfrist er ultimo januar 2015. Læs mere på www.forsvaretsuddannelser.dk
- Du kan følge Søværnets Officersskole på Facebook, hvor du kan få et indblik i kadetternes dagligdag.

FOTO: MALTE DANNERFJORD HENNINGSEN, FAK

Inspiration til innovation

Vi skal tænke nyt, sagde forsvarschefen på Forsvarets første innovationskonference, som løb af stablen den 23. oktober. Dagen bød på masser af inspiration til hvordan og hvorfor, Forsvaret løbende skal blive mere innovativ.

AF KIRA KATHRINE VESTERHOLT / FAK

KONFERENCE Den 23. oktober var Forsvarets chefer samlet til en dag fyldt med inspirerende oplæg og workshops om innovation og nytænkning. Dagen blev åbnet af forsvarschef Peter Bartram, som lagde vægt på, hvor utrolig vigtigt det er at forstå værdien og potentialet af innovation.

- Vi er allerede dygtige til at tænke nyt. Det ligger naturligt i vores gener - i vores DNA - at tilpasse os skiftende, dynamiske omstændigheder. Forsvaret skal hele tiden leve op til stigende forventninger under rammerne af forsvarsbudgettet. Derfor er der behov for, at Forsvaret tænker ud af boksen.

Peter Bartram opfordrede de fremmødte chefer til at gå forrest og skabe rum for, at innovation og nytænkning kan finde sted. Denne opfordring blev underbygget af oplæg fra blandt andet Christian Bason, in-

novationschef i MindLab, som er en tværministeriel udviklingsenhed. Ifølge ham er innovation dybest set en ledelsesopgave, hvor ledelsen tager ansvar for at skabe rum til, at medarbejderne kan være innovative: - Der er forskel på at sige "I skal være innovative" - og på at hjælpe medarbejderne med værktøjer til at kunne være innovative og skabe rammerne for at nytænkningen kan opstå, sagde han.

Tværfaglighed og prototyper

Nogle af de værktøjer, som blev præsenteret på konferencen handlede om tværfaglighed og mangfoldighed. Frank Hatzack, leder af Innovation Development Team hos Novozymes, talte om internal crowd sourcing - en håndgribelig fremgangsmåde med konkrete værktøjer, hvor man udnytter mangfoldig viden på tværs af organisationen ved at trække på folk med vidt forskellige fagligheder. Det sker gennem en

online platform, hvor man kan præsentere, diskutere og få feedback på idéer.

Susanne Justesen, erhvervsforsker og innovationsrådgiver, lagde også vægt på mangfoldighed. Det er svært at tænke nyt, hvis man i forvejen er for enige, var et af hendes budskaber. Nytænkning opstår altså i mødet mellem medarbejdere med forskellige holdninger og kompetencer.

- Det er netop i mødet med andre fagligheder og såkaldte videndomæner, at man får forskellige syn på problemer, og hvordan de skal løses, forklarede hun.

Men selvom det lyder enkelt, så er det også her, vi oftest møder barrierer. Line Groes, CEO og grundlægger af IT IS A BIRD, sagde under sin workshop om anvendelse af designmetoder i innovationsarbejdet, at et problem for mange virksomheder er barrieren for at lave skitser og vise noget ufærdigt frem.

- I skal overvinde, hvad I viser frem for

hinanden. Skab et rum for idéer, der ikke er færdige, var hendes råd til Forsvaret.

Og her går forsvarschefen selv forrest. Han involverer sig nemlig allerede i udvalgte møder og workshops for på den måde at have føling med projekter - også inden de lander som notater på hans skrivebord.

Mere inspiration

Konferencen blev afholdt af Forsvarsakademiet, som planlægger at følge op med flere konferencer for et bredere publikum, ligesom innovation i højere grad kommer på skemaet på Forsvarets uddannelser og kursusudbud. ■

På et nyt innovationssite under HR-portalen er det allerede muligt at læse om emnet og downloade værktøjer til brug i innovative processer - søg på Innovation i Forsvaret.

Forsvarsakademiet spurgte nogle af deltagerne ved året innovationskonference, hvad de kunne tage med dig hjem og bruge.

Kaptajn Knud Lykou
Værnsfælles Kommando, Flyverstab.

- Det jeg har fået mest ud af ved konferencen er de ting, vi har hørt omkring kundens behov. At gå tættere på kunderne og tage sig tid til at finde ud af, hvad der er kundernes behov - og ikke bare, hvad vi tror, behovet er. Og så pointen om, at når man skal udvikle noget, skal man få nogle mennesker ind over, som ikke nødvendigvis har den faglige ekspertise inden for området, men måske bare har nogle ideer og kan tænke ud af boksen.

Orlogskaptajn Jan Jørgensen
Søværnets Operative Logistiske Støttecenter, Frederikshavn

En af de ting, jeg tager med mig, er, at vi har brug for at strukturere den nytænkning, som allerede er i organisationen - at få struktureret og opsamlet nytænkning.

Major Pia Wognsen,
Air Force Training Center

Jeg har fået inspiration til at prøve at afsætte mere tid til innovation i dagligdagen og til at prøve at grave lidt dybere ned i, hvad problemet egentlig er i en given sag, inden vi går i gang med at løse det. Det kræver innovativtænkning, og jeg har også fundet ud af, at det skal være noget man vil, ligesom det skal være dybt struktureret.

Når redningshelikopterne assisterer ved ulykker, er det vigtigt, at de kan koordinere med det øvrige beredskab, så de blandt andet ved, hvor det er mest fordelagtigt at lande. Foto: FST

NYE RADIOER

Forsvarets redningshelikoptere har fået installeret nye radioer, så de under redningsaktioner kan have direkte kontakt til læger, politi, ambulance og indsatsleder.

AF PERNILLE MICKELBORG NIELSEN / VÆRNSFELLES FORSVARSKOMMANDO

KOMMUNIKATION

Når forsvarrets redningshelikoptere bliver kaldt ud for at assistere ved ulykker og eftersøgninger, er tiden en afgørende faktor. Derfor er det vigtigt, at mandskabet i helikopterne er så forberedte som muligt, når de ankommer til stedet.

Status på den tilskadedkomne, omfanget af skaderne, opsamlingssted af patient og præcis udpegning af forsvindingssted ved eftersøgning. Det er nogle af de informationer, som er vigtige for mandskabet i helikopterne, og som det nu er blevet nemmere for dem at få fat i.

Helikopterne er nemlig blevet udstyret med de såkaldte SINE-radioer. SINE står for sikkerhedsnet og er Danmarks radio-net til beredskabskommunikation.

- Det betyder, at vi, fra vi starter helikopteren og flyver af sted, kan have direkte kon-

takt til ambulance, læge, politi og indsatsleder. Og den direkte kontakt gør virkelig en forskel, fordi vi er bedre forberedte på den situation, vi kommer frem til, fortæller pilot Ole Andersen (LEN).

Gamle radioer og dårlig forbindelse

Tidligere havde helikopterne problemer med at få kontakt til de øvrige beredskaber. De var nødt til at flyve rundt med flere radioer for at kunne kommunikere med alle, og radioerne var gamle og forbindelsen ofte dårlig.

- Vi har eksempler, hvor vi ikke har kunnet komme i kontakt med den koordinerende læge på stedet, fordi hans telefonlinje var optaget. Det betød, at vi først kunne tale med lægen, da vi landede, og først derefter kunne gøre klar til behandling af patienten i helikopteren, fortæller Ole Andersen.

Tidligere foregik al kommunikation gennem JRCC, Joint Rescue Coordinati-

on Centre, som er et fælles redningskoordinationscenter placeret under Søværnet. JRCC skulle så ringe beredskabet op og give beskeden fra helikopteren videre. Og det samme var gældende, når beredskabet ville sende en besked til helikopteren. - Det var tidskrævende og besværligt at kommunikere på den måde. Det gav også problemer i forhold til at udveksle personfølsomme data. Med SINE har vi derimod direkte forbindelse, og linjen er krypteret. Derudover er lyden på SINE-nettet i fantastisk kvalitet. Og der er altid forbindelse, hvilket også var et problem tidligere, siger Ole Andersen.

SINE styrker samarbejdet

Den direkte kommunikation styrker samarbejdet mellem de forskellige beredskabsaktører og gør det nemmere at koordinere arbejdet ved især større ulykker.

Et eksempel er en episode for nylig, hvor

en 35-årig mand var involveret i et trafikuheld. Med høj fart mistede han herredømmet over sin bil og kørte ind i flere træer. Han havde blandt andet en kollapsede lunge og var kommet slemt til skade med det ene ben.

- SINE-radioen var med til at nedsætte tiden til hospitalet, fordi vi i helikopteren hurtigt kunne få fat i indsatsleder, politi og koordinerende læge. Derfor vidste vi allerede inden landing, at der skulle lægges et lungebræk på manden for at stabilisere ham. Så vi gjorde klar til indgrebet, inden ambulancen ankom, og kunne hurtigt udføre det i helikopteren, mens vi fløj mod sygehuset, fortæller Ole Andersen.

Der er installeret SINE-radioer i samtlige af helikopterne af typen EH 101 og Fenec. Selv om der allerede er gode erfaringer med radionettet, arbejder brugerne af SINE fortsat på at optimere anvendelsen. ■

CHALLENGER SMED RESERVEDELE I VANDET

Reserve dele til Esbern Snare røg i vandet, da Challenger-flyet, som er udstationeret på Seychellerne i forbindelse med Operation Ocean Shield, skulle aflevere dem ved skibet. Men bare rolig – det var helt efter planen.

AF CHRISTIAN FREDRIKSEN NISS OG THORBJØRN FORSBERG

AIR DROP

Søværnets fleksible støtteskib Esbern Snare opererer ofte langt ude i Det Indiske Ocean, mange dages sejlads fra land og typisk endnu længere væk fra en havn af en passende størrelse eller med en flyforbindelse til Danmark. Derfor kan det være noget af en logistisk udfordring, når man pludselig står og mangler en reservedel. Det måtte man sande i midten af oktober, da Lynx-helikopteren om bord på Esbern Snare havde behov for et nyt landingslys. Uden det må helikopteren nemlig ikke flyve om natten, og derfor var det vigtigt hurtigst muligt at finde en løsning på problemet. Den kom i form af et samarbejde med Flyvevåbnets CL-604 Challenger, som er udstationeret på Seychellerne. Begge enheder indgår i den NATO-ledelede kamp mod pirateri i Adenbugten og Somali Bassinet ud for Afrikas horn, Operation Ocean Shield (OOS).

Fra fly til skib

Inden længe var en aftale i hus om, at den vigtige reservedel skulle fragtes med kurer til Seychellerne. Her skul-

le den lastes om bord på Challengeren og med på en i forvejen planlagt overvågningsmission til området, hvor skibet befandt sig. Når flyet nåede Esbern Snare, skulle reservedelen så kastes ned til de ventende kolleger.

For at kunne levere en pakke – i dette tilfælde også kaldet en drop-container – med faldskærm, er det nødvendigt med noget at sigte efter. Man havde fra Esbern Snare derfor lagt en bøjle ud til at markere målet. Her blev den hentet i en lille gummibåd og bragt om bord på skibet. Teknikerne kunne så gå i gang med at montere landingslyset, og helikopteren var klar til brug igen senere samme dag.

Tidligere drop

Det er langt fra første gang, at forsyninger fra luften har Challenger som afsender. Tilbage i 2012 leverede man reservedele til et hollandsk skib i rammen af Operation Ocean Shield, og man har også tidligere afleveret øvelsesudstyr til specialstyrker under større øvelser. Derudover kommer en række drop i Grønland, for eksempel overlevelseskritiske forsyninger til Sirius-patruljen samt andre prioriterede genstande til folk på jorden og til

Søværnets inspektionsskibe i de grønlandske farvande.

Den danske Challenger på Seychellerne er sendt ud sammen med 19 medarbejdere, hovedsageligt fra Air Transport Wing. Efter planen vender de tilbage til Danmark i slutningen af november. ■

”

Vi er glade for at kunne hjælpe vore landsmænd og kolleger i missionen.

Anders Peter Kyed

Major Flyvevåbnets detachment

HELIKOPTERE GENINDSAT EFTER HAVARI

Det er heldigvis ikke hverdagskost at bjerge en havareret dansk helikopter i et missionsområde. Men midt i oktober væltede en af de danske EH101 helikoptere under landing i Afghanistan. Og så gik et større apparat i gang.

AF JETTE ELKJÆR / PRESSEOFFICER

AFGHANISTAN Lørdag den 11. oktober havarerede den ene af de tre udsendte EH101 helikoptere under en landing i terrænet omkring Mazar-e Sharif. For at få ro på situationen valgte man at holde helikoptere og besætningerne på jorden, men allerede om tirsdagen blev det besluttet at genoptage flyvningerne med den besætning, som ikke var i den havarerede helikopter. Onsdag deltog detachementet i operationerne i området, og mandag den 20. oktober indgik bidraget igen i MEDEVAC beredskabet. Det skete med en EH101 helikopter og i samarbejde med det tyske CH53-bidrag, der også stillede med en helikopter.

Personel Recovery beredskabet, som bidraget har haft ansvaret for siden den 1. september, blev ikke påvirket af havariet.

Fra havariet skete til flyvningerne blev genoptaget foregik et intensivt arbejde med først at få besætningen og senere den havarerede helikopter tilbage på basen. Flyvehavarikommissionen ankom to dage efter havariet, og detachementet hjalp dem med arbejdet med at klarlægge årsagen til havariet.

Stort apparat sat i gang

Når der sker et havari med et luftfartøj, sætter det gang i mange forskellige instanser. Det gør sig især gældende, når havariet sker i et missionsområde. Her er det vigtigt først og fremmest at få besætningen hurtigt og sikkert tilbage på basen, så de kan få den rette lægehjælp. Fokus er dernæst på at få sikret havariområdet.

Besætning var tilbage på basen og overgivet til basens hospital mindre end en time efter havariet. Transporten til basen foregik med en anden dansk EH101 helikopter med detachementets læge og paramediciner ombord.

Sideløbende med at besætningen blev bragt tilbage på basen, blev der arbejdet på at få sikret den havarerede helikopter.

Det er ikke umiddelbart lige til at få bjerget en havareret helikopter i en krigszone. Fokus var derfor i første omgang på at sikre helikopteren, så ingen uvedkomne personer kunne komme i nærheden af den.

En patrulje var tæt på havaristedet, og den blev straks dirigeret dertil. Samtidig blev der på basen samlet en styrke bestående af 70 sikringssoldater og 20 køretøjer af forskellig art. De ankom til havaristedet i løbet af halvanden time. Mens alt dette stod på, blev området

En aftale om operativt samarbejde med det tyske helikopterbidrag i Mazar-e-Sharif sikrer, at danske og tyske helikoptere i fællesskab kan løse de opgaver, som missionen kræver i det nordlige Afghanistan, således der ikke er behov for, at Forsvaret udsender en helikopter som erstatning for den havarerede. Foto: Flyvevåbnet

overvåget fra luften af en drone fra det tyske flyvevåben.

Søndag morgen blev et oprydning- og dokumentationshold fra det danske detachement fløjet ud til havaristedet for at forestå den indledende dokumentation i form af billeder og registrering af andre spor. Dokumentation, som senere skulle overdrages til Flyvehavarikommissionen, og som forhåbentligt vil kunne forklare, hvad der skete umiddelbart før havariet.

Oprydning tog syv timer

Arbejdet med at dokumentere havariet samt den efterfølgende oprydning og læsning af helikopteren og vragdele tog syv timer. Transporten tilbage til basen foregik af svært fremkommelige veje. Det betød, at selvom der kun var cirka 20 kilometer fra havaristedet til basen, tog transporten næsten to timer.

På basen blev den havarerede helikopter og de indsamlede vragdele læsset af i et lukket område, som blev døgnovervåget af detachementets militærpoliti og sikringssoldater.

Den efterfølgende tirsdag ankom Flyvehavarikommission

bestående af syv medlemmer til Mazar-e Sharif. De gik straks i gang med at tale med blandt andet besætningen på den havarerede helikopter og fik desuden overdraget alt indsamlet billedmateriale fra havaristedet.

Udover havarikommissionen ankom også to psykologer fra Forsvarets Veterancenter, som udover at tale med besætningerne stod til rådighed for hele detachementet.

Efter tre dage med undersøgelser af den havarerede helikopter og vragdele samt interviews med besætningsmedlemmer og detachementets øvrige soldater, forlod Flyvehavarikommissionen igen Afghanistan. De skal nu i gang med et større analysearbejde, som forhåbentligt vil kunne fastslå årsagerne til havariet og komme med anbefalinger, så lignende hændelser undgås.

Alle kom med hjem

Et af besætningsmedlemmerne var indlagt på basens hospital i fire dage, hvorefter han blev udskrevet. Besætningen og den øvrige del af Hold 1 returnerede den 28. oktober til Danmark efter at have overdraget opgaverne til Hold 2. ■

BUNDLINJE OG TRIVSEL GÅR HÅND I HÅND

Siden Personalestyrelsen besluttede at deltage i et pilotarbejde med social kapital i Forsvaret, har samarbejde og ledelse været på dagsordenen. Planen er, at det skal styrke opgaveløsning og trivsel på samme tid.

TEKST OG FOTO: FORSVARSMINISTERIETS PERSONALESTYRELSE

SOCIAL KAPITAL Forsvarets Personeltjeneste, som har ændret navn til Forsvarsministeriets Personalestyrelse, har gennem de seneste år gennemgået en stor transformation. Fra at være en kommandomyndighed med et korps af udstikkere, er organisationen i dag i højere grad en servicemyndighed, der er ansvarlig for HR-driften og rådgiver chefer, ledere og myndigheder i HR-spørgsmål. Rådgivningsmodellen med få målrettede serviceindgange skal sikre, at et slankere maskinerum kan arbejde fokuseret og effektivt med kerneopgaven.

Personalestyrelsen har i godt halvandet år arbejdet med at styrke sin sociale kapital som en del af et pilotarbejde, der blev startet i Forsvarets Hovedsamarbejdsudvalg. Det faldt godt i tråd med de udfordringer, myndigheden stod over for og var en mulighed for at gentænke ledelse og samarbejde i den nye organisation.

Det handlede om at starte en dialog, sætte konkrete aktiviteter i værk og sikre blivende ændringer af holdninger og adfærd. Og i dag er relationerne mellem kolleger højt

på dagsordenen, hvad enten det er i lønpolitikken, i FOKUS-samtalerne, i stillingsopslagene eller i den daglige dialog mellem medarbejdere og ledere. I Personalestyrelsen er der en tro på, at det kan styrke opgaveløsning og trivsel at arbejde struktureret med relationer på kryds og tværs af organisationen.

Tre veje til stærkere relationer

Arbejdet drives af en arbejdsgruppe, der har organiseret sig i temagrupper om inklusion, hverdagsdialog og værdistyring. De tre spor opstod på baggrund af en temperaturmåling, fokusgruppeinterviews i divisionerne og drøftelser i arbejdsgruppen. En gruppe har fokus på inklusion af decentrale enheder, en anden har fokus på hverdagsdialogen, mens den sidste gruppe arbejder på at indarbejde værdierne tillid, retfærdighed og samarbejdsevne i organisationens styringsdokumenter.

- Det er vigtigt, at initiativerne kommer fra organisationen. Samtidig mener jeg, at det er vigtigt at have et ledelsesmæssigt fokus på arbejdet, så organisationen ikke trækker i forskellige retninger. Derfor har jeg givet et bredt mandat til arbejdsgruppen

og selv fastholdt et ledelsesmæssigt fokus ved at tænke arbejdet ind i mine fokusområder, siger chefen for Personalestyrelsen, generalmajor Niels Bundsgaard.

Social kapital var blandt andet på dagsordenen, da ledere og chefer var på HR-konference i september 2014. Derudover er samarbejdsudvalget ved at behandle et forslag til opdatering af lønpolitikken, så den afspejler Personalestyrelsens fokus på social kapital. Det betyder, at ledere og medarbejdere med lønpolitikken i hånden vil kunne lægge relationelle færdigheder til grund ved nylønsforhandlingerne. Sagsbehandlere og chefer i Bemandingsdivisionen har sørget for, at det nu fremgår af jobopslag, at styrelsen vægter relationelle færdigheder. Spørgeguiden til ansættelsessamtaler i styrelsen er også opdateret, så den afspejler organisationens fokus på social kapital. Og for at sætte større fokus på trivsel har ledelsen desuden besluttet, at FOKUS-samtaler bruges som anledning til at drøfte trivsel ud fra en uformel spørgeguide.

På det nære daglige plan er der udtænkt indsatser for at styrke relationerne mellem decentrale enheder og den centrale del af Personalestyrelsen. Det foregår med work-

shoptilbud, som arbejdsgruppen allerede har faciliteret flere steder i landet. Der er også et arbejde i gang med at udvikle dialogredskaber og dialogrum for at styrke den daglige, nogle gange lidt stridsomme hverdagsdialog. Arbejdet skal blandt andet udmøntes i en række workshops i løbet af 2015. - Vi kan allerede nu se konkrete resultater af arbejdet. Men den langsigtede effekt kræver, at vi fastholder vores fokus på god ledelse, linjekommunikation og samarbejde i organisationen, siger Niels Bundsgaard og tilføjer, at indsatsen bliver evalueret i 2015.

Vigtig forankring i samarbejdsudvalget

Arbejdet er forankret i Samarbejdsudvalget, ligesom specialister på tværs af organisationen involveres for at sikre en faglig holdbar implementering af tiltagene. Det betyder, at social kapital så at sige "siver" ind i organisationen uden at gøre det store væsen af sig. Det er ambitionen at styrke relationerne på tværs af organisationen. Og hvis det sker uden, at nogen er klar over, at det er social kapital, så er det helt i orden. ■

HVAD HAR DU FÅET UD AF ARBEJDET?

Ved at få fokus på relationelle færdigheder i Lønpolitikken sender vi et signal til både medarbejdere og chefer i organisationen om, at den sociale kapital har værdi for organisationen. Det viser, at det ikke bare er snak, men også er noget, vi gerne vil belønne. ■

Tillidsrepræsentant for HKKF i Personalestyrelsen, overkonstabel af første grad, Flemming Nørgaard forud for drøftelse i Samarbejdsudvalget.

God ledelse og social kapital hænger sammen. Som chef og leder i Personalestyrelsen er det vigtigt at arbejde med en målrettet og tydelig ledelse baseret på tillid, respekt og anerkendelse. Det fremmer engagement, motivation, videndeling og samarbejde. Vedligeholdelse af gode arbejdsrelationer er guld værd for sammenhængskraften i organisationen. ■

Chefen for Bemandingsdivisionen, kommandør Henrik Ryberg efter chef- og lederkonference i FPT/FPS

Vi undersøgte, hvordan social kapital kan styrke løsningen af kerneopgaven, og hvordan det hænger sammen med formelle og uformelle relationer. Alle medarbejderne viste engagement og arbejdede med at identificere de processer, roller og relationer, der skaber resultater. Ved vores evaluering i ledergruppen er der efterfølgende udtrykt stor tilfredshed med såvel de deltagende instruktører, form og metode. ■

Chefen for Forsvarets Rekruttering, oberstløjtnant Tage Byrnak på seminar ved Forsvarets Rekruttering

Vi var otte medarbejdere fra forskellige enheder, som gennem gruppeøvelser drøftede, hvordan vi kan fastholde og udvikle arbejds glæde og opgaveløsning. Vi fandt blandt andet ud af, at vi skulle være endnu bedre til at være ærlige over for nærmeste leder. Den her workshop skulle alle i Forsvarsministeriets Personalestyrelse have chancen for. ■

HR-portalredaktør, overassistent Thomas Nissen efter fokusgruppeinterview på tværs af enheder i Ballerup

FORELØBIGE RESULTATER

- Revideret stillingsopslag
- Revideret logotekst
- Revideret interviewguide
- Ni gennemførte fokusgruppeinterviews og workshops (flere er planlagt)
- Tillæg til FOKUS-udviklingssamtale for FPS' samtaleledere
- Forslag til revision af Lønpolitikken

*Direktionen har desuden et bredt fokus på social kapital, herunder for eksempel i "god ledelse", som er et af CHFPS' fokusområder, og i udviklingen af et strategipapir for styrelsen.

For os handler øvelsen om at skabe resultater. Vi brugte blandt andet tid på, hvordan vi kan udvikle personlige egenskaber, og hvordan vi kan styrke relationerne til den centrale del af Personalestyrelsen for at skabe endnu bedre resultater. Selvom jeg allerede arbejder bevidst med mine medarbejdere som individer, viser resultatet tydeligt, at der er mere at komme efter ved en endnu mere bevidst tilgang. ■

Chefen for Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelses HR-partnersektion, chefkonsulent Jan Villumsen efter workshop om effektivitet og kvalitet i opgaveløsningen

Vi holdt vores seminar i skoven for at være sammen på en anden måde end den sædvanlige snak over skrivebordet. Ind i mellem de fysiske øvelser fik vi lavet en lynmåling af den sociale kapital. Resultaterne vil blive brugt til at sætte fokus på gode relationer i hverdagen, som er med til at løfte kvaliteten og effektiviteten i opgaveløsningen. ■

Sagsbehandler, major Torben Erik Nielsen efter dagseminar i bemandingsafdelingen

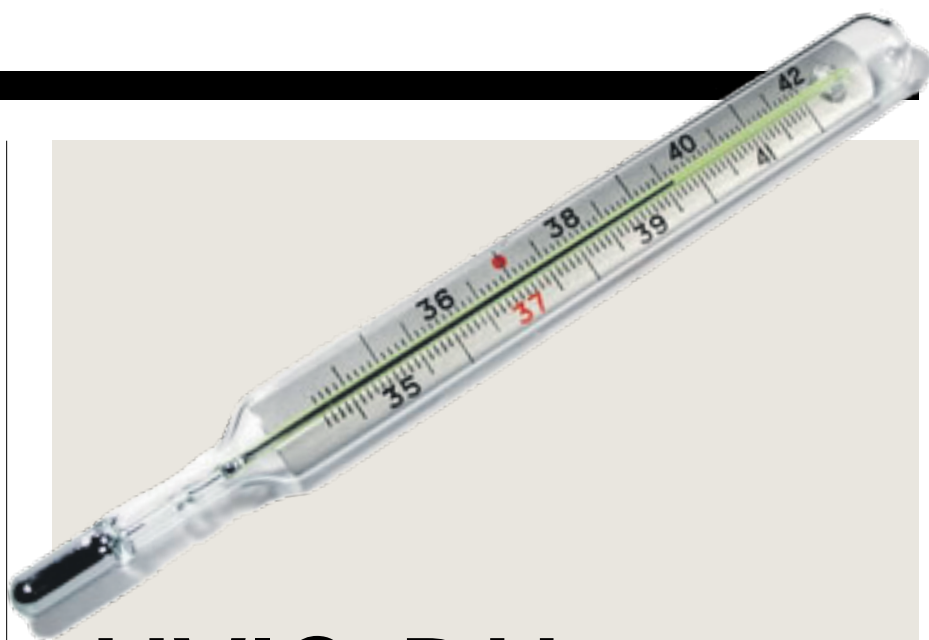
I forbindelse med jobsamtaler til stillinger i mit element har jeg arbejdet med vores interviewguide. Jeg brugte spørgsmålene om tillid, retfærdighed og samarbejde til at spore samtalerne ind på de relationer og værdier, der betyder noget for et potentielt fremtidigt samarbejde. Det giver mig mulighed for at vise, hvilket ledelsesmæssigt rum jeg arbejder med i elementet. Samtidig får jeg og kandidaten mulighed for at afklare, om der er et match på andre områder end blot faglige kompetencer. ■

Elementleder i Personalestyrelsen, kaptajn Kim Nørbjerg efter jobsamtaler om faglige og relationelle færdigheder

Vores IT-projekter på HR-området har deltagere fra mange myndigheder på tværs af koncernen. De teknisk komplicerede problemstillinger kræver fokus på en god dialog og forståelse for hinandens synspunkter. Her er social kapital en værdifuld platform til samarbejdet. Gennem udvikling af relationer kan vi opnå en bedre løsning og større accept af de forandringer, som projekterne indebærer. ■

Chef for Human Capital Management i Personalestyrelsen, major Peter Vestergaard efter forandringer gennem it-projekter

HVIS DU BLIVER SYG I FERIE

Som mange af dine kolleger er du sikkert i gang med at planlægge jule- og vinterferie. Og skulle du være så uheldig at blive syg eller komme til skade under ferien, er det vigtigt at have styr på reglerne om erstatningsferie.

AF FORSVARSMINISTERIETS PERSONALESTYRELSE

ERSTATNING

Hvis du bliver syg i din ferie, skal du sygemelde dig til Sygemeldingskontoret på den første sygedag. Husk at fortælle, at du holder ferie. Først når du har kontaktet Sygemeldingskontoret, har du ret til erstatningsferie. De første fem dage vil blive betragtet som karensdage, hvor du ikke har ret til erstatningsferie.

Kun i ganske særlige tilfælde, for eksempel ved hospitalsindlæggelse i udlandet, vil din sygemelding være gældende med tilbagevirkende kraft. Du har ret til erstatningsferie i op til fire uger, men de første fem dage betragtes som karensdage.

Lægeerklæring

Du skal selv indhente og betale den lægelige dokumentation for, at du er syg. Dokumentation kan være en friattest fra lægen eller indlæggelsespapirer fra sygehuset. Du skal være opmærksom på, at den lægelige dokumentation skal dokumentere dit fravær fra den første sygedag. Dokumentation sender du til Sygemeldingskontoret senest en måned efter første sygedag.

Husk at din ferie skal være tastet i DeMars som planlagt ferie, inden du går på ferie.

Du har ikke ret til erstatningsferie, hvis du bliver syg under afholdelse af særlige feriedage eller anden optjent frihed.

Bliver du syg inden feriens begyndelse, skal du blot huske at sygemelde dig til Sygemeldingskontoret senest 2 timer efter din normale arbejdstids start. Her skal du ikke aflevere dokumentation for sygdommen – og der er heller ingen karensdage.

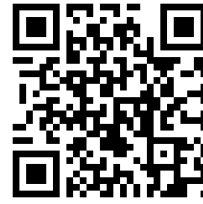
Du kan finde flere oplysninger om sygdom på HR-portalens under "Fravær og orlov". ■

Kontakt Sygemeldingskontoret

Du kan sygemelde dig på tlf. 3266 3266, mandag – fredag kl. 6.00 – 14.00. Syge- og raskmelding kan også foretages via en formular på HR-portalens på FIIN og Internet.

BYGNINGER UNDERSØGES FOR PCB

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse (FES) har igangsat en stor undersøgelse af PCB i Forsvarets bygninger for at afdække udbredelsen af stoffet, og hvorvidt det påvirker indeklimaet.

AF FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSE

MILJØGIFT

Stoffet PCB blev brugt i dansk byggeri i perioden 1950-1977. Bygninger fra denne periode for eksempel parcelhuse, kontorbygninger eller værksteder kan indeholde PCB.

FES har i 2012-2013 gennemført en stikprøveundersøgelse af cirka 300 af Forsvarets bygninger. I stikprøven blev der fundet et let forhøjet indhold af PCB i indeluften i to bygninger. PCB-niveauet i stikprøven af Forsvarets bygninger er på cirka samme niveau som i den øvrige danske bygningsmasse. Stikprøven viste ikke et entydigt billede af, hvilke typer af bygninger, der kan indeholde forhøjede niveauer af PCB, derfor er der behov for den totale kortlægning, som nu påbegyndes.

Om undersøgelsen

Undersøgelsen for PCB gennemføres i alle bygninger med daglig drift, som er opført eller renoveret i perioden 1950-1977. Det drejer sig om cirka 675 bygninger, der fordeler sig på etableringer i hele landet.

Rådgivningsvirksomheden DGE Miljø og Ingeniørfirma A/S (DGE) vil stå for undersøgelsen for FES. Ansatte fra DGE vil gennemgå hver bygning, og de relevante byggematerialer vil blive registreret. I bygninger, som vurderes at kunne indeholde PCB-holdige materialer, vil der også blive foretaget en indeluftmåling for at se, om PCB'en afdampes til omgivelserne.

Undersøgelsen bliver gennemført i perioden november 2014 - september 2015. DGE undersøger alle relevante bygninger på et etablerment på én gang. Det enkelte etab-

lisement får besked om, om undersøgelsen minimum 14 dage i forvejen. ■

HVAD ER PCB?

PCB er en forkortelse for Poly-Chlorerede Biphenyler. Stoffet er en miljøgift. PCB har i Danmark været anvendt i en række forskellige byggematerialer for eksempel maling, fugemasse, termoruder og lysarmaturer i perioden 1950-1977. Mennesker kan optage PCB gennem kost, ved berøring eller indånding. PCB formodes ikke at forårsage akut sygdom, men langvarig udsættelse over en årrække kan medføre en række sundhedsskadelige effekter.

Læs eventuelt mere på pcb-guiden.dk

Nyt værktøj om HR-strategien

CHEFER / LEDERE: Er du chef eller leder kan der fra tid til anden være behov for at briefe dine medarbejdere om HR-strategien. Næste gang kan du med fordel benytte eller lade dig inspirere af Forsvarsministeriets Personalestyrelses nye præsentation af strategien.

Præsentationen berører kort de overordnede elementer i strategien herunder ansøgningssystemet og de 10 delstrategier. Der er ligeledes plads til, at du selv kan indsætte budskaber med mere om implementeringen af strategien i netop din myndighed. Du finder præsentationen på HR-portalens under 'Chefens side' -> 'Strategi og politik'. ■

HR-STRATEGI

HR-rådgivningen i Forsvarsministeriets Personalestyrelse drager i efteråret 2014 og foråret 2015 ud på myndighedsbesøg til Hærsstabens 13 NIV III-myndigheder. De vil blandt gennemgå HR-konceptet og modtager gerne input til, hvordan Personalestyrelsen kan gøre servicen bedre.

Du kan finde en tidsplan for besøgene på HR-portalens, når alle datoer er bekræftede.

VI SKAL UNDERSTØTTE FORRETNINGEN

I slutningen af oktober var **230 medarbejdere og chefer** på tværs af Forsvarsministeriets koncern samlet til økonomistyringskonference for blandt andet at drøfte perspektiver på fremtidens økonomifunktion.

Økonomikonference 27.-28. oktober på Antvorskov Kaserne. Foto: Claus V. Pedersen

AF MARLENE PEJTERSEN / FORSVARSMINISTERIETS REGNSKABSSTYRELSE

ØKONOMI

Partnermodeller, standarder og en større understøttelse af forretningen var gennemgående temaer, som blev berørt af såvel de interne som de eksterne foredragsholdere på økonomistyringskonferencens to dage. Blandt de eksterne oplægsholdere var Vice President i Business Finance Novozymes Lene Aabo, direktør for Moderniseringsstyrelsen Niels Gotfredsen og partner i Struensee & Co Claus Juhl, som hver især gav deres bud på økonomifunktio-

nernes muligheder og udfordringer i en kompleks organisation som Forsvarsministeriets. - Omdrejningspunktet for økonomistyringen er en ambition om at sikre mere forsvar for pengene. Vi er på rette vej, men vi skal fortsat være ambitiøse. Vi, som økonomifunktion, skal både understøtte og konstruktivt udfordre forretningen, lød det fra økonomidirektør Poul Taankvist, som fremlagde de strategiske pejlemærker, han ser, skal udvikle økonomifunktionen i de kommende år. Poul Taankvist pointerede også, at god økonomistyring handler om at yde beslutningsstøtte

til cheferne, for eksempel med standardiseret ledelsesinformation, og at økonomistyring ikke er et mål i sig selv, men et middel til at understøtte kerneopgaverne.

På konferencen var også en række workshops, hvor deltagerne havde mulighed for at drøfte forskellige vinkler på økonomifunktionens rolle og opgaver.

Læs mere om konferencen på økonomiportalen; <http://fish.msp.forsvaret.fiin.dk/FSV/videnom/oekonomi/konference2014/Sider/default.aspx>. ■

Personalestyrelsen gennemgår pensionsager for HK Stat

PENSION: Forsvarsministeriets Personalestyrelse vil i den kommende tid gennemgå cirka 1.000 pensionsager for medarbejdere, der er medlem af HK Stat.

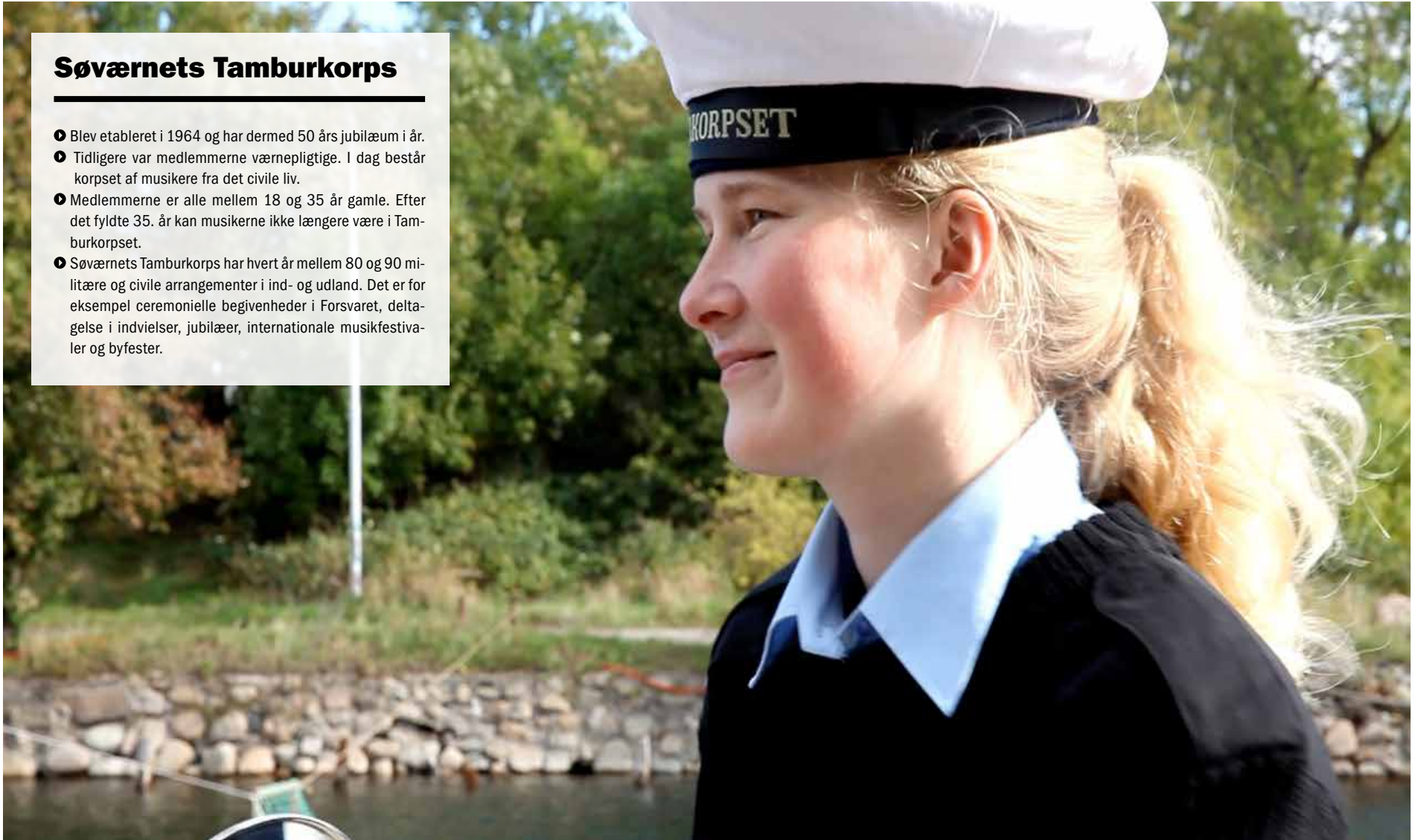
Det sker efter, at der tidligere på året blev afsagt kendelse i Faglig Voldgift i en sag anlagt af HK Stat mod Moderniseringsstyrelsen og det daværende FPT. Sagen drejer sig om, hvorvidt der skal indbetales pensionsbidrag af udligningstillægget for kontorfunktionærer omfattet af civilarbejderloven.

Det fremgår af kendelsen, at Forsvarsministeriets Personalestyrelse med tilbagevirkende kraft fra den 7. juni 2006 skal indbetale pensionsbidrag af det udligningstillæg, der blev beregnet ved overgangen til Ny løn. I takt med at hver enkelt sag færdigbehandles og sættes til udbetaling, vil den pågældende medarbejder blive orienteret via e-Boks, uanset om der skal ske efterregulering eller ej. Personalestyrelsen forventer, at samtlige sager er gennemgået senest medio 2015. ■

Søværnets Tamburkorps

- Blev etableret i 1964 og har dermed 50 års jubilæum i år.
- Tidligere var medlemmerne værnepligtige. I dag består korpset af musikere fra det civile liv.
- Medlemmerne er alle mellem 18 og 35 år gamle. Efter det fyldte 35. år kan musikerne ikke længere være i Tamburkorps.
- Søværnets Tamburkorps har hvert år mellem 80 og 90 militære og civile arrangementer i ind- og udland. Det er for eksempel ceremonielle begivenheder i Forsvaret, deltagelse i indvielser, jubilæer, internationale musikfestivaler og byfester.

Janni Pedersen er et af de nyeste medlemmer i Søværnets Tamburkorps. Hun begyndte i august og har tidligere spillet i Helsingør Pigegarde og forskellige orkestre.

UNGE MUSIKERE GØR HOBBYEN TIL LEVEVEJ

Musik, march og sang. Det er hverdagen for de unge musikere i Søværnets Tamburkorps. De kombinerer deres hobby med et fuldtidsjob og opbygger et stærkt sammenhold gennem musikken.

TEKST OG FOTO: PERNILLE MICKELBORG NIELSEN / VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

MUSIK

Instrumenter bliver pudset, så de står flotte og blanke. Den løse knap på uniformen bliver syet fast, så den sidder, som den skal. Og musiknumre og march øves, indtil det hele er på plads. Musikerne i Søværnets Tamburkorps er i gang med en helt almindelig arbejdsdag på Holmen i København.

Tonerne fra kornetter, tubaer og de øvrige instrumenter smelter sammen og fylder den store orkestresal, hvor musikerne øver. Musikken er omdrejningspunktet. De unge musikere i Tamburkorps har ofte været med i bygarden i deres hjemby, inden de tager skridtet videre og gør musikken til levevej.

- Vi rekrutterer unge musikere, som skal spille til forskellige arrangementer i ind- og udland. Musikerne, som alle er mellem 18 og 35 år gamle, har haft musik som hobby, og her giver vi dem en mulighed for at finde ud af, om de skal spille musik resten af livet, fortæller Anders Rasmussen, der er leder af Søværnets Tamburkorps.

Tradition for musik

Musik i Søværnet er ikke en ny ting. Faktisk kan musikken spores helt tilbage til den gang, hvor Søværnet blev etableret.

- Vi har faktisk haft musik i Søværnet i de 500 år, vi har eksisteret. Indtil for 100 år siden, altså siden 1510, havde man for eksempel signalhorn om bord på de gamle skibe, og der var landtropper, som havde en tromme med til at dirigere tropperne, fortæller Anders Rasmussen.

I dag har musikken en anden rolle. Søværnets Tambur-

korps spiller til mellem 80 og 90 forskellige arrangementer i ind- og udland, blandt andet ceremonielle begivenheder i Forsvaret og til byfester.

Men udover at spille musik skal de unge musikere også lære at marchere, pudse deres støvler og sy knapper i deres uniformer. På den måde adskiller Søværnets Tamburkorps sig fra andre orkestre, og det var også en af grunde-

”
Jeg har tit siddet her til midnat og øvet mig og pudset støvler og instrument.

Janni Pedersen

ne til, at Janni Pedersen søgte om optagelse.

- Jeg søgte ind, fordi jeg spiller meget musik og elsker det. Og her kan jeg jo leve af at spille, så det er helt perfekt. Og så kan jeg også godt lide uniformer, siger Janni Pedersen.

Hun begyndte i Søværnets Tamburkorps i august efter mange år i Helsingør Pigegarde og forskellige orkestre.

Søværnets Tamburkorps har eksisteret i 50 år og er gået fra at være et egentligt tamburkorps til et brassband.

Et brassband er et orkester, som primært spiller på messinginstrumenter og slagtøj, og det betyder en anderledes form for musik.

Moderne toner

Rytmask, klassisk og senest pop. Numre som All Night Long med Lionel Richie er kommet på listen over numre, som musikerne spiller. De nye og anderledes toner er populære blandt både musikere og publikum.

- Jeg elsker alt det rytmiske. Det er fedt at komme lidt op i gear og få noget energi. Udstrålingen er en helt anden med den slags musik, siger Janni Pedersen.

Hun spiller baryton, som ligner en tuba og lyder som en trækbasun.

- Jeg oplever, at folk ser gladere ud, når vi spiller rytmisk musik. Nogle begynder endda at danse. Det er noget, de slet ikke forventer af os, når vi kommer der i uniform, siger hun.

Sammenhold gennem musikken

Musikerne bruger meget tid i øvelokalerne, hvor de øver både individuelt og sammen.

- Jeg er blevet overrasket over, hvor meget tid jeg bruger herinde. Jeg har tit siddet her til midnat og øvet mig og pudset støvler og instrument, fortæller Janni Pedersen.

De mange timer sammen er med til at skabe et stærkt sammenhold blandt de unge musikere.

- Det sociale i orkestret er det bedste, jeg ved. Som ny bliver du hurtigt en del af orkestret og lærer de andre at kende. Vi går meget op og ned ad hinanden hver dag, og det betyder, at vi får et særligt sammenhold, fortæller Janni Pedersen. ■

ØVELSE MAVERICK

- Øvelsen forløb i uge 43
- Øvelsen bestod blandt andet af sanitetslære, skydning, navigation i simulator og praktisk sejlads på skolefartøjerne.

En kraftig vandstråle kan skræmme selv de meste ihærdige aktivister væk – selv når de kun simulerer.

BUKSEVAND TIL AKTIVISTER

Teori er ikke det samme som praksis. Derfor deltog de ældste kadetter fra Søværnets Officersskole i øvelse Maverick, der skulle lære dem at håndtere tænkelige såvel som utænkelige situationer til havs og i havn.

TEKST OG FOTO: MALTE D. HENNINGSEN / FAK

ØVELSE

Efter femte gang rundt om Middelgrunden kan det synes fjollet at sejle rundt om en klynge vindmøller, som var det en rundkørsel. Det var ikke desto mindre dét en håndfuld kadetter gjorde torsdag eftermiddag i uge 43, da de overtog styringen af skolefartøjerne Ertholm og Ålholm under øvelse Maverick. De var ude at banke rust af deres navigatoriske færdigheder og ved egen styring få kendskab til skibene, og hvordan de føles og agerer – for ikke al teori holder 100 procent i praksis.

Kontrolspørgsmål fra den faste besætning og en nysgerrig journalist kan få de fleste til at stresses en smule, men kadetterne fra Søværnets Officersskole håndterede situationen. De unge kadetter formåede både at styre

skolefartøjerne sikkert rundt på Middelgrunden og samtidig fortælle om, hvad det var de foretog sig.

Samtidig var et andet hold kadetter i gang i simulatoren på Søværnets Officersskole. De skulle navigere Iver Huitfeldt rundt i den Engelske Kanal og sørge for, at skibet ikke sejlede ind i nogen eller noget. Også her blev de udsat for uventede situationer, som for eksempel at finde bestemte øer, som de aldrig havde hørt om.

Uventet besøg

Kadetter var også udsat for indtil flere uventede besøg. Det ene mere behageligt end det andet. På sidste dagen næsten knapt inden kadetter havde fået søvnen ud af øjnene, lød der et 'giv agt'. Anledningen var et besøg af chefen for Marinestaben, kontreadmiral Frank Trojahn, der var

komme på uanmeldt besøg for at se, hvordan kadetterne klarede udfordringerne under øvelsen.

- Stor opfindsomhed, imponerende øvelse og stort engagement fra såvel elever som stab. Der er sket en del, siden OGU 86 forlod skolen! Ja, der er mange udfordringer for tiden, men med sådanne unge officerer på vej, så skal det nok gå, skriver Frank Trojahn til en update på Søværnets Officersskoles Facebook side.

Knap så behageligt var et besøg af en gruppe mennesker, der simulerede demonstrerende aktivister foran skolefartøjerne. Men en god omgang vand var et ganske god middel til at undgå aktivisterne – bestående af andre kadetter – i at borde skibet. ■

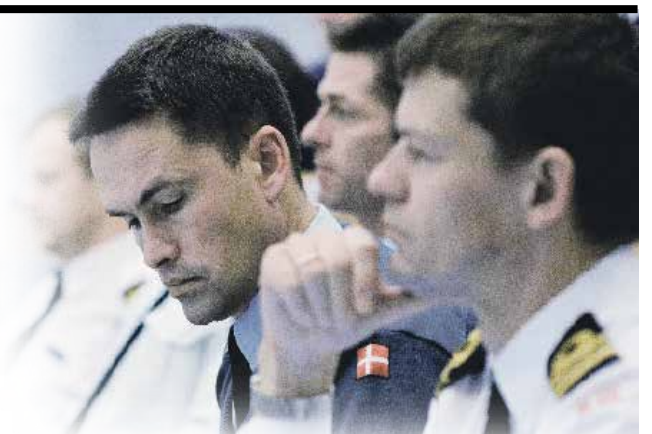

FORSVARSAKADEMIET

MASTER I MILITÆRE STUDIER 2015

Forskningsbaseret videreuddannelse for officerer
Uddannelsesfristen er den 8. december
www.job-i-forsvaret.dk

Læs mere på www.fak.dk/MMS

I 'Torpedobåd' er det kun bageste mand, der kan se. Han skal føre sit hold og skyde 'torpedoer' mod det andet hold. Den, der først får skudt modstanderens torpedokæde af føreren, har vundet. Holdet må ikke snakke sammen under kampen.

EKSAMEN I DET FRI

Flyvevåbnets nye sergentuddannelse har mere fokus på det praktiske element, og det giver eleverne god mulighed for at afprøve deres lederevner. Og så foregår eksamen udendørs og i højt humør.

TEKST OG FOTO: JULIA LIBERATI / VFK

BEDØMMELSE - Vi skal have nogle ud af finde flagreglerne, siger en ung mand, der har rejst sig i gruppen.

David Thing banker på sin blok og smiler rundt til gutterne.

- Og så skal vi lave en halv times idrætsprogram.

I samlet flok trækker de væk fra bålstedet og ind i deres fælles hytte. De næste seks timer er David Thing til eksamen. Mellem træerne på Himmelbjerget skal han lede en gruppe på otte elever fra Flyvevåbnets sergentuddannelse.

Nymoduleret uddannelse

Holdet i skoven er kun det andet hold, der er i gang med at gennemføre Flyvevåbnets nye sergentuddannelse. Den består af fire moduler - delt op efter hvilke fag, eleverne skal igennem.

- I stedet for at alle fagene ligger i en samlet blok på 28 uddannelsesuger, skal man nu tage de fire moduler indenfor to år. Det giver plads til fokus på praktiske øvelser, siger Kåre Buch Nielsen, kursusleder på sergentuddannelsen.

Gruppen dukker frem fra hytten efter en halv time og finder læ og varme under halvtaget over bålstedet. De skal dyrke mikrotræning.

- Vi mødes oppe ved græsplænen om fem minutter, siger faglærer Michael Mejlholm.

Torpedoer ændrer situationen

Under rødbrune efterårstræer står de otte mænd i en cirkel. Idrætten er aflyst, og i stedet skal de spille 'torpedobåd' mod det andet hold elever, der diskuterer taktik under et træ i sikker aflytningsafstand.

- Vi forsøger at lave så realistiske situationer som mu-

ligt. Og situationerne kan ændre sig for lederen, forklarer Michael Mejlholm.

David Thing tager bagtroppen og er dermed styrmand på holdet. Med et avanceret system af klap og klem på skulderen er han klar til at gå i kamp mod det andet hold.

- Jeg bliver nødt til at tage stilling, når jeg står i en ledelsessituation som denne. Alle har øjne på mig, og jeg bliver bevidst om mit kropssprog og min retorik. Det er noget helt andet end skriftlig eksamen, der bare er teori, siger David Thing.

Dannebrog nedhales før eksamen

Efter kampen sørger David Thing og hans gruppe for, at aftensmaden står på bordet klokken 17:40. Måltidet bliver afbrudt af Dannebrog, der skal hales ned før solnedgang.

Og så skal David Things ledelse evalueres, og han skal gøre rede for de beslutninger, han har taget som leder. Det er den afsluttende del af eksamen, og den foregår som enhver anden mundtlig eksamen.

- Det er fedt at være til eksamen på den her måde. Det er ukendte opgaver, du skal løse, så det er ikke noget, du kan træne til. Opgaverne varierer, og det giver mig mulighed for at afprøve og udvikle forskellige ledelsesmetoder, siger David Thing, der bestod den afsluttende eksamen på ledelsesmodulet. ■

SERAGENTUDDANNELSE

● Består af fire moduler. Et instruktørmodul, et ledelsesmodul, et føringsmodul og et teoretisk modul om administration og krigens love.

● De fire moduler skal bestås indenfor en periode på to år, og de behøver ikke ligge i forlængelse af hinanden.

● Du kan læse mere om uddannelsen på www.aftc-gsu.dk.

VELKOMMEN TIL FORSVARETS NYE UDDANNELSESSIDE

Søger du information om videre- og efteruddannelse i Forsvaret? Eller er du ansvarlig for uddannelse og søger værktøjer inden for området? Så besøg den nye uddannelsesside på HR-portalen.

AF FORSVARSAKADEMIET OG FORSVARSMINISTERIETS PERSONALESTYRELSE

INFORMATION En ny uddannelsesside er gået live på HR-portalen. Uddannelsessiden supplerer det online uddannelseskatalog med informationer, der skal gøre det nemmere for alle Forsvarets medarbejdere at finde relevant viden om uddannelser.

For medarbejder og uddannelsesudbyder

På uddannelsessiden finder du blandt andet informationer om aktuelle begivenheder, opslag af nye uddannelser og kurser samt et væld af 'viden om'-artikler. Det kan for eksempel være viden om de nye officersuddannelser, meritering, effektmåling eller kvalifikationsrammen for livslang læring. Der bliver også adgang til en række nyttige genveje, ikke mindst rettet mod uddannelsesudbydere, som får et hurtigt overblik over praktiske værktøjer, skabeloner, it-programmer, netværk og lignende.

Konstant under udvikling

Der sker hele tiden nyt inden for uddannelsesområdet, så har du noget på hjerte - for eksempel inden for pædagogik eller e-læring, eller hvis du bruger et rigtig godt evalueringssystem, som har værdi for andre i Forsvaret - kan du anvende Feedback-funktionaliteten på siden. Din henvendelse vil blive sendt til HR-portalen under Forsvarsministeriets Personalestyrelse, som fremover opdaterer og vedligeholder siden. ■

Besøg Uddannelsessiden på HR-portalen

FORSVARETS UDDANNELSER

UDDANNELSER DU KAN SØGE NU

- Officer i Hæren
- Taktisk officer i Søværnet
- Våben- og elektronikteknisk officer i Søværnet
- Kontrol- og varslingsofficer i Flyvevåbnet
- Sprogofficer
- Pilot
- Kampinformation
- Reaktionsstyrkeuddannelse
- Sergent i Hæren
- Conduct After Capture Instruktør

Grundlæggende uddannelser som Forsvarets Rekruttering i FPT udbyder på forsvaret.dk/uddannelser

LÆS HVORDAN DU SØGER PÅ
WWW.FORSVARET.DK/UDDANNELSER

KOM GODT I GANG - NYT BASISKRAV

Hvorfor er basiskravet blevet ændret, og hvad betyder det nye krav for dig?

AF FORSVARETS SUNDHEDSTJENESTE

KRAV Som ansat i Forsvaret skal du løbende opretholde en god fysisk grundform. Det nye basiskrav med tilhørende test skal øge din chance for at undgå skader, fordi du hele tiden er i en form, der gør, at du kan udføre dit arbejde. Det skal også give dig et grundlæggende fysisk niveau herhjemme i det daglige, som gør det nemmere for dig at træne dig op til det niveau, du har brug for, når du skal i mission. Det nye basiskrav skaber således sammenhæng mellem enhedernes operative opgaver og de deraf afledte funktionsbetingede arbejdskrav og de øvrige fysiske krav i Forsvaret.

Som det hedder i den reviderede FSUBST 491-7, Bestemmelser for Militær Fysisk Træning og Idrætsvirksomhed i Forsvaret: "Forsvarets enheder vil opleve omstillinger fra indsættelse til beredskab og indsættelse igen, hvorfor opretholdelse af regelmæssig fysisk træning og fastholdelse af fysisk kapacitet bør være en fast bestanddel af den enkelte medarbejders virke."

Derfor skal det nye krav til enhver tid kunne honoreres. På den måde har du selv og din enhedschef hele tiden fokus på, at du er i en form, der støtter dig i dit arbejde.

Basiskravet udgør i bund og grund ikke en stramning, men kan betragtes som en justering af den gamle træningstilstandsprøve.

Hvad er det nye krav?

Forsvarets Fysiske Test, skema 1, coretest

Forsvarets Fysiske Test, skema 2, test A, 12 minutters løbetest eller yoyo udholdenhedstest 1 (yoyo UH1).

Af nedenstående tabel fremgår det, at det nye basiskrav består af en coretest og en kredsløbstest som er alders- og kønsgraderet. Basiskravet skal aflægges i rækkefølgen; coretest og kredsløbstest.

Såfremt en medarbejder for eksempel på grund af en skade ikke kan gennemføre løbetesten, så indeholder basistesten to alternative kredsløbstests: Steptest og Cykel Watt Max Test.

Den i basiskravet anvendte alders- og kønsgradering gælder fra den dag, man fylder år.

Du kan finde testene på Forsvarets Sundhedstjeneste, Center for Idræts intranside.

Hvor tit skal testen gennemføres?

Basiskravet skal til enhver tid kunne honoreres. Enhedschefen har ansvaret for at sikre, at alt militært personel og særligt udpeget civilt personel aflægges de test, der hører til basiskravet minimum én gang om året. Enhedschefen kan til enhver tid befale sin enhed til at aflægge basiskravet for at få en status på enhedens og/eller den enkelte medarbejders fysiske kapacitet. Personel af reserven skal ikke testes årligt som det øvrige personel, men alene efter myndighedschefens nærmere bestemmelse, eventuelt i forbindelse med anden planlagt indkommandering.

Hvem gælder det nye krav?

Basiskravet er et ansættelsesretsligt krav til militært personel, personel af reserven og udpeget civilt personel. Værnepligtige skal ikke leve op til Forsvarets basiskrav, før den værnepligtige eventuelt vil skrive kontrakt med Forsvaret, søge optagelse på sergentskole eller lignende.

Ansvar for egen træning

Den enkelte medarbejder har ansvaret for til enhver tid at kunne bestå basiskravet. Den enkelte medarbejder bør derfor træne regelmæssigt.

FSU vil snart udsende en vejledning med øvelser, den enkelte soldat med et passende begrænset tidsforbrug kan gennemføre uden at være afhængig af hjælpemidler eller andre personer, og som sikrer, at den enkelte soldat kan bestå den nye test.

Hvad sker der, hvis jeg ikke lever op til kravet?

Så skal du tale med din enhedschef og aftale en ny test. Hvis en medarbejder har en kronisk skade eller lignende, kan enhedschefen i samråd med relevante faglige instanser (militær fysisk træner III, træningsvejleder, fysioterapeut eller læge) på baggrund af en vurdering af medarbejderens almene fysiske niveau, beslutte at undtage medarbejderen for en eller flere øvelser og alligevel give Q for bestået basiskrav.

Hvornår gælder de nye krav fra?

1. januar 2015. Allerede ansat personel skal i en overgangsperiode på 3 år, frem til 1. januar 2018, aflægge de til basiskravet hørende test. Hvis hele eller dele af de nye krav ikke består, kan basiskravet det pågældende år aflægges under anvendelse af den hidtil gældende træningstilstandsprøve. I hele prøveperioden er udgangspunktet dog, at man starter med at gennemføre testen til basiskravet og kun, hvis det ikke lykkes, kan kravet honoreres ved gennemførelse af den oprindelige træningstilstandsprøve. ■

IT'S ALL ABOUT THE ATTITUDE!

Helikoptermekanikerne træner planker og svinger kettlebells en gang om ugen i hangaren. De træner for at leve op til det nye basiskrav.

AF MARIA ALBRECHTSEN / CENTER FOR IDRÆT, REGION MIDT

TRÆNING For ikke længe siden var coretræning et fjernt begreb for helikoptermekanikerne i Eskadrille 723 på FSN Karup ... men med fælles initiativ fra ildsjæle og Militære Fysiske Trænere er funktionel coretræning nu blevet en naturlig del af dokkens arbejdsdag.

Det startede på bar bund. Intet udstyr, ingen faciliteter, ingen tid til træning i arbejdstiden ... og den fysiske form var derefter. Men hvor der er vilje, er der vej, og de to træningsentusiaster sergent Mark Trosdahl og senere Militær Fysisk Træner 1 Jimmy Jensen fik kørt en af de blå Lynx-flyvere ud af hangaren, så der nu var masser af træningsplads.

I starten trænede de med egen kropsvægt og brugte deres kreative sans i forhold til træningsudstyr; boxjump på et par sammensurrede paller, loftede ammunitions-kasser og jerrycans, svingede tovværk og lavede håndstand på stiger.

De var få, men rå

Træningen var et tilbud til dem, der kunne

passe det ind i en travl arbejdsdag. Men efterhånden som entusiasmen bredte sig, og rygterne om nye basiskrav (Coretest) begyndte at svirre, fulgte flere trop, og i dag stiller mindst tyve mand til træning hver onsdag morgen.

Træningen er nu blevet prioriteret og befalet oppefra af Dok-chefen, der også selv deltag på lige fod med mekanikerne! Med få lokale midler er der blevet indkøbt kettlebells, sandsække og vægtskiver, så træningen nu er endnu mere målrettet og funktionel jævnfør det Militære Fysisk Træningskoncept.

Konceptet breder sig nu til de andre doks, og de Militære Fysiske Trænere er begyndt at sparre på tværs af hangarer og eskadriller og deler dagens workouts med hinanden. Udover sved på panden giver dette også nye, gode sociale relationer Hangar 22.

Alt i alt har initiativet skabt resultater!

Primo oktober gennemførte dokken for første gang coretest samt 12 minutters løb, og langt de fleste bestod. Enkelte var udfordret på øvelsen statisk ryg samt løb, men ingen er længere i tvivl om, hvordan de

Til at begynde med var de få, men rå. Da rygterne om de nye basiskrav spredte sig, fulgte flere trop. Foto: Privat

skal træne op til testen samt finde inspiration til træning.

Udover den ugentlige hangartræning benytter mange sig af applikationen Træn med Forsvaret, der er en nem og håndgribelig træningspartner på telefonen.

Hvor der er vilje, er der vej, og man må konkludere, at der med en håndfuld ildsjæle, en god chef og få lokale midler kan rykke træningskulturen i den rigtige retning ... ja endda skabe resultater i forhold til de nye basiskrav! Whats not to like! ■

TRÆN MED FORSVARET

Har du behov for hjælp til testene eller træning til det nye basiskrav så download Forsvarets træningsapplikation "Træn med Forsvaret" eller besøg **Træn med Forsvarets** WEB-udgave link: Traenmed.forsvaret.dk. Her står den virtuelle personlige træner klar til at hjælpe dig.

BASISKRAV CORETEST – FFT, SKEMA 1

ALDER	UNDER 35 ÅR	35-49 ÅR	50-59 ÅR	OVER 60 ÅR
CORETEST (NIVEAU)	2		1	0

BASISKRAV LØBETEST – FFT, SKEMA 2, TEST A

ALDER OG KØN	UNDER 35 ÅR	35-49 ÅR	50-59 ÅR	OVER 60 ÅR
12 MIN LØBETEST (distance i meter)	2400	2200	♂ 2000	♂ 1800
			♀ 1800	♀ 1600
ELLER YOYO UDHOLDENHEDSTEST (niveau)	9.11	8.8	♂ 6.9	♂ 5.6
			♀ 6.2	♀ 5.1

NIVEAU	1. RYG	2. 90° MAVE	3. TRÆK TIL BRYST	4. SIDEBRO VENSTRE	5. SIDEBRO HØJRE	6. RYGBRO VENSTRE	7. RYGBRO HØJRE	8. LUNGES 20 KG
5	165 sek.	135 sek.	16 gentagelser	120 sek.	120 sek.	90 sek.	90 sek.	60 gentagelser
4	150 sek.	120 sek.	12 gentagelser	105 sek.	105 sek.	75 sek.	75 sek.	50 gentagelser
3	135 sek.	105 sek.	8 gentagelser	90 sek.	90 sek.	60 sek.	60 sek.	40 gentagelser
2	120 sek.	90 sek.	4 gentagelser	75 sek.	75 sek.	45 sek.	45 sek.	30 gentagelser
1	105 sek.	75 sek.	2 gentagelser	60 sek.	60 sek.	30 sek.	30 sek.	20 gentagelser
0	90 sek.	60 sek.	1 gentagelse	45 sek.	45 sek.	15 sek.	15 sek.	20 gentagelser (uden vægt)

Baglandet:

”

Forståelsen af Henrik afhænger også af, hvordan jeg gebærder mig.

Mona Dam
hustru

AF MICHAEL AAGAARD JENSEN / VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

- Det var egentlig først, da vi kom her over, at vi kunne sætte os ned, og kigge på hinanden og sige "Godt så, så er vi her. Gad vide, hvad vi lige skal gøre nu". Sådan fortæller Mona Dam om den første dag i hende og manden Henrik Dams nye liv, efter parret flyttede til USA, hvor han havde fået job som forsvarsattaché.

Forud var gået nogle hektiske uger, hvor ejendele skulle pakkes ned. Mona havde sagt sit job som sygeplejerske på Viborg Sygehus op, og hende mand Henrik skulle afslutte sit job som chef for Flyvertaktisk Kommando i Karup.

- Det var en meget hektisk periode fyldt med gøremål. Dagen inden vi flyver, var der overdragelsesparade i

Karup. Næste morgen klokken syv går vi om bord på flyet til USA. Jeg var spændt, og jeg glædede mig til det. Det er jo en oplevelse, som Henrik og jeg kan have sammen. På den måde er det væsentligt forskelligt i forhold til det, dem der sender deres mænd til Afghanistan, oplever. Det kan jo på ingen måder sammenlignes, siger hun.

Da Monas mand skulle udsendes, var det ikke for en kortere periode. Opholdet i Washington lyder på minimum to år. Derfor besluttede Mona hurtigt, at hun ville flytte med.

- I første omgang var der en hel masse overvejelser om, hvad gør vi med de forskellige ting i Danmark. Vi har eget hus. Hvad gør vi med det? Derudover er der selvfølgelig overvejelser for mig, om jeg skal forlade mit

gode job med verdens bedste kollegaer, og så "ikke lave noget". Jeg skal igennem nogle prøver, for at jeg kan komme til at arbejde som sygeplejerske, hvis det er det, jeg vil. Vi blev enige om, at vi beholder huset. Det har vi lejet det ud, og så ville jeg flytte med, siger hun.

Diplomat i maven

Mona har endnu ikke besluttet, om hun vil være sygeplejerske i USA. Parret ankom den 26. august, og hendes mands job er i større grad end i Danmark blevet en del af hendes liv.

- Det er noget andet herovre, hvor man forventer, at jeg er med i meget større grad, end det er tilfældet i Danmark. Man forventer, at jeg er med til receptioner, at jeg også er med på nogle rejser, og at jeg støtter op

FACEBOOK

The screenshot shows a Facebook feed with the following posts:

- Post 1:** A link to a Danish veterans' website: <http://danske-veteraners-netavis.dk/2014/10/21/input-til-veteranpolitik-i-koebenhavns-kommune/>. Reaction: "Synes godt om".
- Post 2:** From Kennet Schmidt Pedersen: "Ja i dage timerne. Bare spøg i vagten 😊". Reaction: "Synes godt om".
- Post 3:** From Jørgen Wilkenskjeidt: "Kommer den til at stå så almindelige borgere for adgang til den". Reaction: "Synes godt om".
- Post 4:** From Ove Risum Aslaug: "Ja, se <http://www.artilleriet.dk/.../5110-Oksboellejren...>". Includes a photo of a stone monument. Text: "Mindesten: Indvielse er udskudt. Mindestenen fra Camp Bastion flyttes til Oksboellejren. Trods tidligere udmeldinger bliver...". Reaction: "Synes godt om".
- Post 5:** From Morten Wærum: "De fortjener så meget mere end en sten! RIP kammerater". Reaction: "Synes godt om".
- Post 6:** From Ursula van Elzelingen: "Hvor er den smuk. Et dejligt minde sted for alle". Reaction: "Synes godt om".
- Post 7:** From Nicolai Lind Jensen: "Hvor kommer stenen til at stå". Reaction: "Synes godt om".

JEG LÆSER

FAIR PROCES - FRA UPOPULÆRE FORANDRINGER TIL MEDARBEJDERE, DER UDVIKLER LØSNINGER

Bo Vestergaard

LÆS I forbindelse med det igangværende strategiarbejde i Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse giver bogen god inspiration til involvere medarbejderne i forandringsarbejdet og til at gøre abstrakte forandringer konkrete. Bogen indeholder en række lettilgængelige modeller, der kan anvendes som dialogværktøj af den enkelte leder, og teorien er, at involvering og samarbejde mellem medarbejderne både øger kerneydelsens kvalitet og effektivitet samt de ansattes arbejdsglæde.

DET FJERDE OFFER

Mari Jungstedt

LÆS En god krimi er aldrig af vejen, og i Mari Jungstedts serie, hvor denne bog er nummer ni i rækken, følger man det samme persongalleri og deres individuelle udvikling og relationer sideløbende med selve plottet, hvilket er med til at gøre historien vedkommende. Bøgerne foregår på Gotland i Sverige og giver samtidig et indtryk af det moderne dagligliv her.

WWW.NORDJYSKE.DK

LÆS De daglige lokale nyheder er nærmest en livsnødvendighed.

WWW.MENIGHEDSRAAD.DK

LÆS Jeg er medlem af et menighedsråd i min fritid, og al relevant information i den forbindelse kan jeg hente her.

Henrik Jørgensen
specialkonsulent/sagsbehandler
i Ledelsessekretariatet
Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse

FØLG
FORSVARET
PÅ

facebook

om min mands arbejde. Det billede de har og får af Henrik, det er jeg en stor del af. Sådan er det jo ikke hjemme. Hverken godt eller ondt sagt om det. Det er bare en kulturforskel. I morgen skal vi afsted til både frokost og aften. Så har vi fri i weekenden. Så er der noget på den Østrigske ambassade på mandag. Sådan er der hele tiden en-to-tre-fire ting. Og receptioner er ikke bare noget med, at man tager afsted og får noget at drikke og nogle små canapeer, eller hvad der nu ellers er. Det er jo lige så meget arbejde for Henrik, hvor der bliver skabt kontakter. Og sådan kan det også være for mig, fortæller Mona Dam.

Derfor må Mona Dam i meget højere grad, end hun er vant til, have en lille diplomat i maven, når hun er ude. - Man skal vælge sine ord og være bevist om, hvad det er, man siger og gør, så det ikke støder nogen. Hverken amerikanerne eller nogen fra de andre lande. Det har jeg det fint nok med. Jeg er meget bevist om, at vi kommer til en anden kultur, hvor forståelsen af Henrik også afhænger af, hvordan jeg gebærder mig. Jeg er meget bevist om det. Ikke hvem jeg taler med, men hvordan. Samtidig med at Henrik repræsenterer Forsvaret herovre, så skal jeg også være en form for ambassadør for det danske og for vores kultur. Endnu er det stadigvæk nyt, og det er en oplevelse. Jeg skal ikke kunne sige, hvordan det er om et år. Om jeg så er ude og har fået min amerikanske autorisation, og er i gang med mit job som sygeplejerske. Eller er i gang med noget frivilligt arbejde, for det gør man meget i herovre, fortæller hun.

Pigerne er i Danmark

Parrets to piger, Pernille på 22 år og Henriette på 19

blev hjemme i Danmark.

- De fik tilbuddet om at flytte med. Men der var en kæreste, der trak i den ene, og et studie på universitetet i Aarhus, der trak i den anden. De vil meget gerne komme på besøg, men det er langt væk. Der er mange ting, jeg gjorde, da jeg var hjemme, som jeg ikke kan gøre nu. Men jeg ved, at de har min familie, vores venner og vores naboer som opbakning, så de har et netværk derhjemme, fortæller Mona.

Kommunikationen foregår over Skype. Det var noget familien allerede begyndte på, inden Mona og Henrik flyttede til USA. Det gjorde de netop for, at det skulle virke naturligt at kommunikere på den måde.

- På den måde er det faktisk gået meget, meget nemmere, end jeg havde forestillet mig. Når vi skyper med pigerne nu, er det fuldstændig, som når vi skypede med dem, da jeg sad ved køkkenbordet i Viborg. Det er først anderledes, når jeg sætter bagsidekameraet på og viser, hvordan der ser ud i køkkenet og i stuen her. Men jeg kan selvfølgelig ikke lige starte bilen og hente Henriette i Aalborg eller hente Pernille i Aarhus. Eller køre op og få en kop kaffe. Det vidste de, og det vidste vi, og det havde vi ligesom forberedt os på. Der har da været ting og sager, hvor de har villet spørge os til råds, så har vi startet Skype, og så har vi talt om det. Så er forskellen på, om vi er på den anden side af Atlanterhavet, eller vi bare er på den anden side af Lillebælt ikke stor, fortæller Mona Dam.

Mona glæder sig dog til, at pigerne kommer på besøg. - De kommer her over til jul. De glæder vi os meget til. De kommer sammen og holder jul og nytår med os. Vi glæder os til at se dem og kramme dem igen, fortæller hun. ■

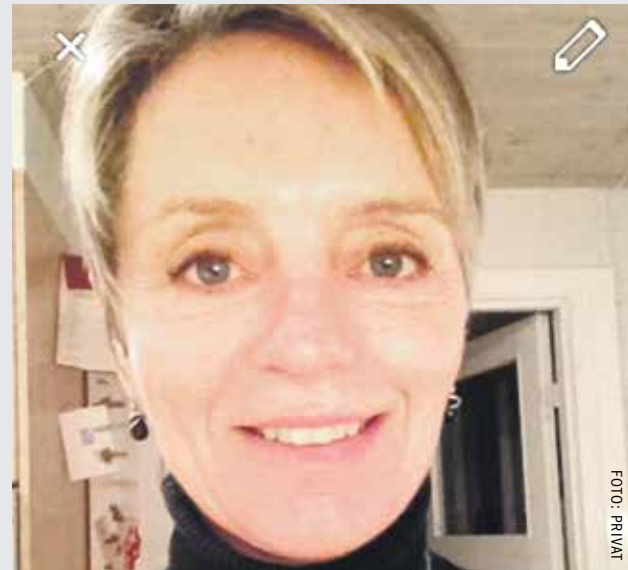

FOTO: PRIVAT

Mona Dam

Mona Dam er født i 1964. Hun er uddannet sygeplejerske og har arbejdet som det i 13 år. Før det var hun sergent i Flyvevåbnet. Hun er født og opvokset i Viborg, men har blandt andet boet på Færøerne, hvor hun var ansat ved Flyvevåbnets radarstation. Det var her, hun mødte sin mand, Henrik Dam. Sammen har de to piger, Henriette på 19 år og Pernille på 22 år.

Foto: Privat

FORSVARET.TV

DET TAGER EN KRIG

ALLETIDERS FORSVAR
I LEVENDE BILLEDER

Private produktionsselskaber beder tit Forsvaret om hjælp til at finde levende billeder til deres programmer. Det hjælper filmarkivar Palle Bøgelund Petterson gerne med.

AF KAREN DAHLIN / VÆRNSFELLES FORSVARSKOMMANDO

ARKIV

Et produktionsselskab skal bruge levende billeder fra 1. Verdenskrig. Men ikke hvilke som helst. Nej, det skal være danske soldater, der er i sving med at grave skanser. Ønskerne er specifikke og kravene høje, når produktionsselskaber henvender sig til Forsvaret for at få hjælp til at finde levende billeder til deres programmer.

- I det her tilfælde er journalistens liste meget lang, og hun er blandt andet interesseret i en helt speciel enhed fra perioden 1914-17, og så må jeg til at lede og grave materialet frem fra

vores forskellige arkiver, siger Palle Bøgelund Petterson.

Han er leveringsdygtig i film helt tilbage fra 1900-tallet blandt, men har også meget fra koldkrigsperioden. - Lige for øjeblikket er jeg ved at finde billeder frem til en tv-serie på fire afsnit om Den Kolde Krig. Det tager tid, men journalisten er meget taknemmelig for hjælpen, siger Palle Bøgelund Petterson.

Detaljerede ønsker

En af de andre opgaver af lignende karakter, han sidder med for øjeblikket, er et ganske specielt ønske fra en islandsk kvinde, der også er i gang med et tv-projekt.

- Hun vil meget gerne have levende billeder af en helikopter, der lander på et skib. Det skal ikke være en hvilken som helst helikopter, det skal være en Lynx. Det skal heller ikke være et hvilket som helst skib, det skal være Vædderen. Og så skal Lynxen oven i købet meget gerne lande i stormvejr, siger Palle Bøgelund Petterson.

Denne service til produktionsselskaber tager i perioder meget tid fra Palle Bøgelund Pettersons mange andre opgaver, men er en del af den oplysningspligt, som Forsvaret har. - De betaler ikke en klemme for det. Det er helt gratis, siger Palle Bøgelund Petterson. ■

WWW.FORSVARET.TV

ET SJOVT OG HISTORISK INDBLIK I ALLETIDERS FORSVAR GENNEM 100 ÅR

KOMMENTAR

Hvorfor nyt basiskrav?

Forsvarets nationale og internationale operationer stiller nogle helt specifikke krav til soldaternes fysik. Det er her, at de nye basiskrav skal hjælpe soldaterne til at minimere risikoen for skader og honorere de fysiske krav, som soldaterlivet kræver. De nye krav, der er en del af konceptet for militær fysisk træning, er nu godkendt.

Formålet med militær fysisk træning er at sikre, at medarbejdere i Forsvaret oparbejder og fastholder en god alsidig fysisk form, der gør dem til operativt kompetente medarbejdere. Soldaterne skal både fysisk, psykisk og funktionelt være i stand til at løse deres pålagte opgaver.

Med de nye basiskrav er der tale om fælles minimumskrav, som skal sikre, at soldaterne har en god grundform og har fokus på træning af blandt andet core-muskulaturen, som er de muskler, der støtter op omkring rygsøjlen. Basiskravene er beskrevet i Håndbog i Militær Fysisk Træning, som skal medvirke til, at der er en rød tråd i den fysiske træning fra indkaldelse til afgang eller pension.

Militær fysisk træning skal sørge for, at der er en relevant og missionsspecifik fysisk forberedelse af enheder, der skal udsendes eller være i beredskab. Samtidig kan Forsvarets fysiske tests afdekke den enkelte soldats fysiske udviklingsområder og fungere som rettesnor, når den enkelte soldat planlægger sin træning.

Træning alene gør det ikke. Militær fysisk træning skal også skabe en forståelse for sammenhængen mellem den fysiske præstation og restitution samt kost og væske. Og så skal træningen indarbejdes i alle Forsvarets uddannelser: Fra værnepligten til officers- og sergentskoler. De skal ruste soldaterne, sådan at den enkelte soldat kan blive 'sin egen træner'.

Samtidig giver militær fysisk træning de kommende føre et udgangspunkt for dels at træne soldater, dels at kunne styre belastningerne i forhold til den samlede uddannelse. Forsvaret skal også sikre, at der er et tilstrækkeligt antal militære fysiske trænere, der kan uddanne og vejlede indenfor området. På den måde skal militær fysisk træning skabe sammenhæng mellem de fysiske udfordringer i operative opgaver, de fysiske optagelseskrav på uddannelser og Forsvarets anbefalinger.

Klaus Gabriel Sørensen
major
Forsvarets Sundhedstjeneste,
Center for Idræt

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele Forsvaret laver? I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

Kenneth Larsen er både fototyder og efterretningsassistent. Foto: Nanna Høyberg Pedersen

ET BILLEDE SIGER MERE END TUSIND ORD

Et fotografi er ikke bare et pænt motiv for en fototyder i Flyvevåbnet. I stedet er det en måde at indhente efterretninger på.

AF NANNA HØYBERG PEDERSEN / VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

EFTERRETNING Når Kenneth Larsen ser på et foto taget fra Forsvarets fly eller skibe, er det ikke bare normale sort-hvid billeder, han ser. Han kan faktisk analysere på alle slags fotos, men bruger primært dem fra Flyvevåbnet eller Søværnets enheder. - Når man analyserer billederne, kan man for eksempel se en rende under en vej eller holde øje med trafikken i et område. Det danner et normalbillede af området, så man kan se, om der er noget under opsejling, forklarer han.

Med andre ord ser man altså på billeder af det samme over en længere periode.

Spørgsmålet

Hvad laver en fototyder i Flyvevåbnet?

Det gjorde han blandt andet i foråret 2014, da han var udsendt fire måneder på Esbern Snare og analy-

serede billeder både fra skibet og Lynx-helikopterens Forward Looking Infrared (FLIR).

Effektiv efterretning

At være fototyder er egentlig en skråstregsfunktion til Kenneth Larsens egentlige job som efterretningsassistent på Fighter Wing Skrydstrup.

- Fototyding er i virkeligheden også en efterretningsindhentningsform, og den er meget brugbar, fordi vi kan analysere på helt nye billeder, siger Kenneth Larsen.

Kenneth Larsen har været fototyder siden efteråret 2013, og det var lidt svært at analysere på fotografierne i begyndelsen.

- Første gang man kigger på et billede af en skov, tænker man, at det kan jeg ikke se skulle være andet end en skov, men så viser det sig måske at være et hovedkvarter fra et andet land, siger han. ■

KENNETH LARSEN SPØRGER: Hvad laver én, der er ansat i 3. Konstruktionsbataljon i Ingeniørregimentet? ?

NEM VEJ TIL MILITÆRFAGLIG VIDEN

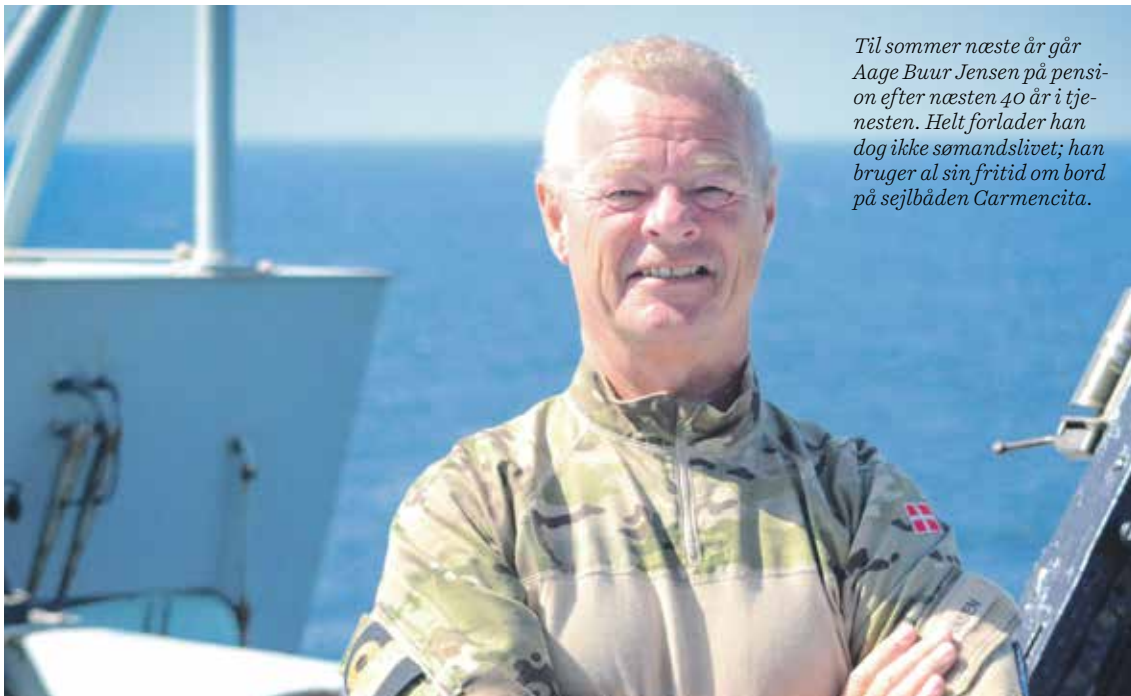
Du kan søge i forswarets biblioteks fysiske samlinger og e-ressourcer samtidigt.

Et søgesystem på Forsvarets Biblioteks hjemmeside gør det muligt at søge i mange forskellige viden-databaser. Både efter elektroniske/fysiske tidsskrifter og bøger i en og samme søgning.

Besøg www.fbib.dk – og bliv klogere på din militærfaglige viden

PROFILEREN

Til sommer næste år går Aage Buur Jensen på pension efter næsten 40 år i tjenesten. Helt forlader han dog ikke sømandslivet; han bruger al sin fritid om bord på sejlbåden Carmencita.

SØMAND I HELE VERDEN

I ti måneder fra november 2013 til december 2014 har flotilleadmiral Aage Buur Jensen været styrkechef for antipiraterioperationen i Det Indiske Ocean. Til daglig har han jobbet som chef for Søværnets Taktiske Stab, der holder til på Flådestation Korsør.

TEKST OG FOTO: THORBJØRN HEIN / PRESSEOFFICER

SØMAND

Søværnets Taktiske Stab er lige så flittigt brugt som enhedens chef og har over det sidste år deltaget i alle tre deployeringer, hvor Danmark har ledet internationale maritime operationer. Ud over at lede indsatte flådestyrker har Søværnets Taktiske Stab også ansvaret for styrkeproduktionen på task group-niveau, en opgave den hjemlige del af staben fortsat leder, imens deres chef og kolleger er udsendte.

- Det er dejligt, at Søværnets Taktiske Stab bliver brugt, men det er et faktum, at både den flittige brug af vores nye, fantastiske skibe og af staben er en udfordring for den hjemlige styrkeproduktion. Man bør tænke på, at den udsendelsesbelastning, vi har haft i 2014, forudsætter, at Søværnet har en operativ struktur med fire operative fregatter og støtteskibe. I øjeblikket har vi to operative støtteskibe og to fregatter under opkøring. Det er med andre ord en stor belastning for Søværnets personel, herunder ikke mindst den yngre generation med små børn på hjemmefronten, som siden 2008 har været deployeret til Det Indiske Ocean hvert år, siger Aage Buur Jensen.

Arbejder med forskellige folkeslag

Igennem karrieren har Aage Buur Jensen været vant

til at være meget hjemmefra, både i de yngre dage som ubådschef, chef for inspektionsskib, i forbindelse med stabstjeneste og som chef for Søværnets Taktiske Stab.

- Det har været meget givende at være ude som styrkechef. Alle tre gange har været med internationale stabe. I SNMG1 - en NATO-stab - kommer vi alle med den samme doktrinære baggrund, hvor jeg i de to andre udsendelser i Combined Task Force 151 derimod har haft stabsmedarbejdere fra lande med en helt anden operativ og kulturel baggrund, herunder koreanere, saudier, thaier, jordanere og japanere. Trods forskelle er vi alle grundlæggende sømænd. Man lærer hurtigt at forstå de stærke og svage sider ved hinanden, så staben kan fungere som en velsmurt maskine, siger Aage Buur Jensen.

Samarbejdet med og integrationen af internationale elementer er vigtig for Aage Buur Jensen. Han betragter sig selv som en repræsentant for Danmark, når han er udsendt. Adspurgt, hvordan det er at have verdens militær-maritime øjne hvilende på sig med møder med internationale chefkolleger og politiske ledere i operationsområdet, svarer admiralen: - Det er ikke noget, jeg tænker særligt over. Jeg forsøger at være mig selv med den lille tvist, at jeg selvfølgelig tager højde for den kulturelle forskellighed, vi kommer fra. ■

2015
MARCHHÆRVEJS- OG
NIJMEGENMARCHEN
2015

Nu kan du udfordre dig selv, få oplevelser for livet og møde andre veteraner ved at deltage i marcherne.

Hærvæjsmarchen afvikles den 26.-28. juni omkring Viborg.

Nijmegenmarchen afvikles den 21.-24. juli i Holland. Med rejsetid skal du tage fri/ferie i perioden 19.-25. juli.

Tilmelding til begge marcher er senest den 30. januar 2015

Se mere på www.80608030.dk eller www.blaabaretter.dk

Kabul – i jeans og nystroget skjorte

Knapt to år i Helmand har været med til at forme mig som soldat, men absolut også som menneske. Jeg har haft det sjældne privilegium at få lov at få et glimt af en verden, der ligger milevidt fra Danmark – både bogstaveligt og i overført forstand. Nu arbejder jeg for verdens største humanitære organisation, og er rejst tilbage til netop Afghanistan. Målet er det samme, midlerne anderledes. Jeg vil stadig gerne gøre den berømte forskel, og denne gang får jeg så lov at prøve uden våben, uden uniform, uden Dannebrog og uden alt det udstyr, der fulgte med livet som soldat.

En ting jeg har opdaget er, at ikke bare ser jeg anderledes ud, når jeg går rundt i Kabuls gader i et par jeans, nystroget skjorte og flade sko. Nej, jeg ser også verden anderledes, end jeg gjorde som soldat. Fragmentationsbrillerne, de pansrede ruder i vores Eagle IV og MRAP, trusselsvurderinger og E-billedet fungerede som filtre, og alt jeg så skulle passe ind i faste kategorier. Ham der med turbanen; han er civil. Dem der, som vi ser gennem kikkerten; de er talebanere.

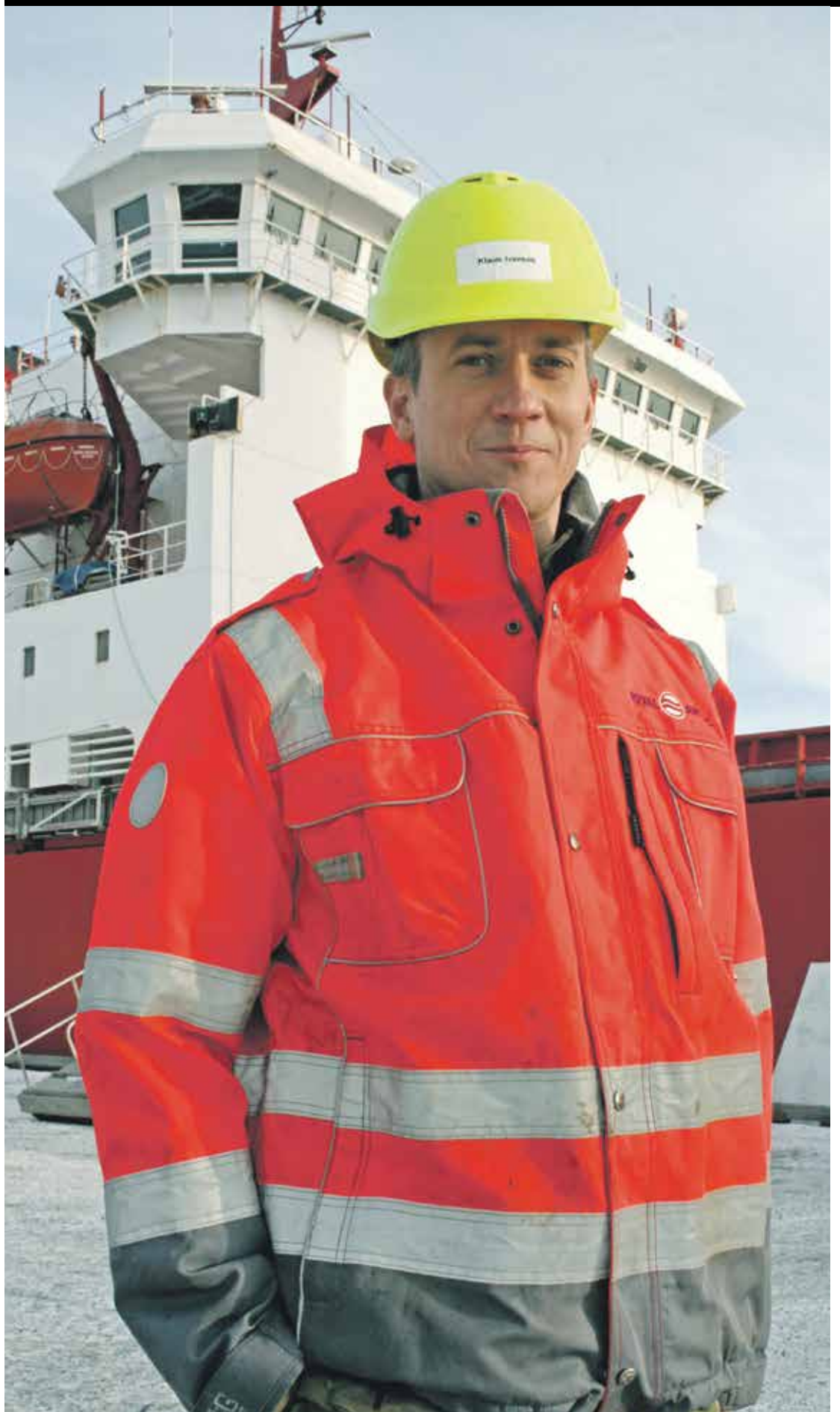
Nu får jeg lov at se Afghanistan uden filter – og samtidig bliver jeg set anderledes. Jeg ser ser afghanske kollegaer, samarbejdspartnere og endda venner med helt andre øjne, end jeg gjorde før. Hverdagen er bare anderledes nu. Jeg deler ikke et telt med syv andre i Camp Bastion. I stedet har jeg mit eget værelse, endda med udsigt. Udsigten er til en stor park, hvor der hver eftermiddag bliver spillet cricket og volleyball, og hvor rigtige mennesker har rigtige liv – de er ikke bare civile eller talebanere. De er individer, som rummer mere end bare konflikt og krig. De er ikke bare gode eller onde, for eller imod, venner eller fjender. Men det kan jeg først se nu, hvor jeg har smidt uniform, våben, panser.

Jeg får ikke lov at leve fuldstændigt frit hernede, som var jeg i Danmark. Det er sikkerheden stadig ikke god nok til. Og helt uden filter er verden nok stadig ikke, for jeg er den eneste lyshårede mand i miles omkreds, når jeg går på bazaren for at handle grøntsager. Afghanistan er et land som alle andre, og nu hvor jeg får lov at se det fra den anden side, tør jeg godt tillade mig at være svagt optimistisk. Det er svært at lade være med at smile, når jeg fra terrassen kan se seks mand med turbaner og lange skæg spille volleyball i aftensolen. ■

Morten
Sprogofficer, PL-R og nu
nødhjælpsarbejder i Kabul

MED ANDRE ØJNE

SAGT & SKREVET OM FORSVARET

Nu bliver vi også en slags hofleverandører.

Vvs-installatør Sonny Bengtsson har sammen med redningsstationsleder Brian Bennetsen og bådfører Svend-Erik Rasmussen været med til at installere fjernvarme på skibe ved kaj, blandt andre Kongeskibet Dannebrog.

Lolland-Falsters Folketidende

Klar til sne og slud

PMV'erne har i perioden op til 1. november, hvor sneberedskabet træder i kraft, undergået en større klargøring som sikrer, at de er driftsikre hvis det skulle vise sig nødvendigt. ■

oberstløjtnant Holger Fuglsang-Damgaard, chef for Hjemmeværnet.

Bornholms Tidende

Tiår for fyrværkeriulykke

Seest katastrofen viste et behov for tværgående koordination og kommunikation mellem de forskellige myndigheder. ■

Peter Krag, chef for Beredskabsstyrelsens Nationale Beredskab, om den udløsende årsag til at Sine-radiosystemet blev indført, så brandfolk, politi og Forsvaret kan tale direkte sammen.

DR P4 Trekanten

C-130 i Ebolaberedskab

Vi har et ansvar for, at danske udsendte føler sig trygge, og derfor betyder det meget, at vi har en kapacitet, der kan transportere danske sundhedsmedarbejdere og eksperter hjem på sikker og betryggende vis, hvis de mod forventning skulle blive smittet med ebola. ■

Forsvarsminister Nicolai Wammen

Berlingske Nyhedsbureau

Helt bidt af Grønland

Klaus Dupont Iversen
Operationschef

Royal Arctic Line

38 år

Gift har to børn

Sejler og står på snowboard

Kører Fiat Panda (Vægtafgiften er noget højere på Grønland)

Elsker den formentligt kommende nationalret stegt flæsk med persillesovs

I februar i år sagde kaptajn Klaus Dupont Iversen farvel til officerskarriere og tjenestemandspension til fordel for et job som operationschef ved Royal Arctic Line i Nuuk. Lønmæssigt var det ikke helt på højde med hans tidligere job, men jobbet ved Royal Arctic Line gav nye udfordringer, og Grønland trak.

TESKT OG FOTO: KIM VIBE MICHELSEN / VÆRNSFELLES FORSVARSKOMMANDO

EVENTYRLYST

Jeg bruger min systematiske tilgang og analyse fra Forsvaret hver dag. Som tidligere officer er jeg ekstremt omstillingsparat, og min kontorstol vælter ikke, hvis der kommer noget uforudsigeligt ind fra højre. Til gengæld tænder det mig, at næsten alt, hvad jeg laver, kan måles i tørre tal på bundlinjen, siger Klaus Dupont Iversen.

Frosten river i næsen, men af til stikker solen en forsonende stråle henover fjeldet og oplyser den snedækkede og isglatte kaj. Her foran de rødhvide fragtskibe på havnefronten i Nuuk er Klaus ved at fortælle om sit job Ved Royal Arctic Line.

Det er her med sikkerhedshjelm og refleksjakke, at Klaus kan møde skibene. Det daglige arbejde foregår mest på kontoret i det rødmaledede træhus i klassisk Nuuk stil, der fungerer som rederiets hovedkontor. Som operationschef for rederiet står han for den daglige operationelle drift af Royal Arctic Lines 10 fragtskibe og cirka 4500 containere, og er ydermere projektleder for indfasningen af fem nye skibe i et rederi, der har eneret på al transport af gods til og fra Grønland.

Han har nu været ude af Forsvaret i et halvt års tid, men har stadig reservekontrakt. Og han har allerede hentet et væld af erfaringer i sit nye job i shipping branchen.

- Indlæringskurven har været meget stejl. Jeg har fire specialister i container management og ship planning under mig. De ved meget mere om tingene, end jeg gør, og jeg skal holde mig tilbage for ikke at styre for meget. Så jeg forsøger at gå til den med tilpas ydmyghed og bruger situationsbestemt ledelse, som jeg lærte det i Forsvaret, siger Klaus og fortsætter:

- Men jeg kan selvfølgelig også bidrage. Jeg forstår vigtigheden af at koordinere på tværs af organisationen og få alle hørt for at få den bedste løsning frem.

Drengedrøm

Det stod dog hverken skrevet i sol, stjerne eller måne, at Klaus en dag ville forlade Forsvaret. Allerede som folke-

skoledreng i Vejle drømte han om at gå officersvejen, og den drøm fulgte med hele turen gennem gymnasiet og videre til den daværende session.

- Jeg havde måske ikke et nøjagtigt billede af, hvad en officer lavede, men jeg kunne godt lide tanken om en vekselvirkning mellem praktik og teori, og så ville jeg have eventyr, husker Klaus.

Det blev i første omgang til frivillig værnepligt og derefter frivillig sergent. Vi er tilbage i midt halvfemserne. Den Kolde krig var helt forbi, og missionerne var allerede ved at blive en del af hverdagen i det danske forsvar. Klaus tog til Bosnien som bjærgningsbefalingsmand, og da drømmen stadig var den samme, tog han på officersskole året efter.

Jeg forstår vigtigheden af at koordinere på tværs af organisationen og få alle hørt for at få den bedste løsning frem.

Solgt

Klaus kom til Telegrafregimentet i Fredericia og var både delingsfører, næstkommanderende og kompagnichef. Samtidig havde han fået en familie, der delte hans eventyrlyst. De ville gerne have en familiemission med FN, men før det kunne lade sig gøre, lukkede Danmark af for muligheden.

Det slukkede dog ikke drømmen, og i 2007 fik Klaus det for en hærofficer noget særegne tilbud, at kunne komme til Grønland og vikariere som vagthavende officer på Flådestation Grønødal i to måneder, der hurtigt blev til seks år. - Vi var simpelthen solgt, da vi kom til Grønødal. Den vilde natur, livet heroppe med mere fritid til familien og eventyret. Det gav langt mere livskvalitet, fortæller Klaus.

Eventyr fremfor løn

Og det var en herlighedsværdi, der var svær at opgive. Efter Grønødal fik Klaus en stilling ved det nyoprettede Arktisk Kommando i Nuuk. Men efter 6 år med forskellige stillinger ved Grønlands Kommando og Arktisk Kommando trængte Klaus til nye udfordringer og tanken om at få et konkret fagområde ved siden af den mere generelle lederuddannelse, kunne matches af Royal Arctic Line: - Jeg søgte godt nok en stilling ved Brunsum, men fik den ikke, og der var ikke nogen af os, der kunne se os selv vende tilbage til en normal dansk hverdag. Det er der for lidt eventyr i, så jeg valgte at se mig om efter et civil job, selv om den samlede pakke med løn, pension og bolig, måske var lidt dårligere, end vi var vant til, fortæller Klaus.

- Og det har vi ikke fortrudt, hverken fagligt eller i forhold til familielivet - tværtimod. ■

ROYAL ARCTIC LINE A/S

Royal Arctic Line A/S blev stiftet i 1993, og er 100 procent ejet af Grønlands Selvstyre.

Grønlands Selvstyre har tildelt Royal Arctic Line A/S enekoncession til al søtransport af gods til og fra Grønland og mellem de grønlandske byer og bygder. Med koncessionen følger en række forpligtelser om anløbsfrekvens, kapacitet og forsyningsikkerhed for alle byer på både Vest- og Østkyst. Rederiet er en livsnerve for det grønlandske samfund, der garanterer forsyninger til hele landet.

7

”
Ja, men med omtanke!

JENS JØRGENSEN, SENIORSERGENT
FKIT

”
Jeg bærer stolt min uniform, hver gang jeg er til tjeneste i reserven. Også på ud- og hjemrejsen – selv når den starter fra FPS, hvor jeg som civil ikke bærer uniform.

ANDERS E. FILTENBORG,
HR-KONSULENT I FPS OG SENIORSERGENT
AF RESERVEN

UNIFORMER UDENFOR

Slentrer politimanden en søndagstur på Christiania i sin uniform? Henter soldaten børn i vuggestuen i grønt og med baret? Efter en række overfald på soldater i udlandet er de danske soldater blevet rådet til at huske at være opmærksomme på omgivelserne, når de bærer uniform i det offentlige rum.

Vi har spurgt det uniformerede personel, om de bærer deres uniform udenfor tjenestestedet.

”
Jeg ser det som arbejdstøj, så det er kun, hvis jeg skal ind at handle på hjemvejen.

JONAS ANDERSEN
IT-SUPPORTER, AIR FORCE TRAINING CENTRE

”
Jeg synes jo, at jeg burde kunne have min uniform på overalt. Naturligvis afvejer jeg altid situationen, og hvad jeg skal deltage i.

OLE C. RUNAGER
SENIORSERGENT, FSU

”
Ikke til dagligt af praktiske årsager, men hvis jeg skal til møde ude i byen, har jeg har ingen betænkeligheder ved det.

SØREN BACH
MAJOR, FORSVARSAKADEMIET

BÆRER DU UNIFORM I DET OFFENTLIGE RUM?

”
Det er meget sjældent. Det er for ikke at skille sig ud. Folk kigger mere, måske fordi jeg er kvinde.

JANNI CHRISTENSEN, KAPTAJN
FES, HJØRRING

”
Ikke særlig tit. Ikke fordi jeg er bange, men jeg føler mig mere afslappet uden.

TORBEN KJELDSSEN, MAJOR
VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDOS
PRESSE- OG KOMMUNIKATIONS
RÅDGIVNING

”
I hvert nummer af Forsvarsavisen beder vi syv ansatte i forsvaret om at forholde sig til det samme spørgsmål. Vi spørger ansatte i hele Forsvaret, soldater såvel som civile.

Bliv ven med forsvaret på **Facebook**.....

PLANET STRUKT

ET TEGNESERIEUNIVERS AF DEN ANDEN VERDEN

